BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

YIL 10 MAYIS 1983 SAYI: 259

HALK SİYASİ MÜCADELESİNİ KENDİ PARTİLERİYLE YÜRÜTECEKTİR

Kamuoyu haftalardır "çok partili demokratik düzen"e geçileceği masalıyla yeni partilerle meşgul. Böylece Cunta'nın demokrasicilik oyununun ilk perdesi açılmış durumda. Öyle anlaşılıyor ki, bu perde 6 Kasım'da yapılacağı açıklanan seçimlere dek sürecek. Seçimlerle birlikte ikinci perde açılacak. Bu ikinci perdenin de ne kadar süreceği demokrasi güçlerinin örgütlülüğüne, birliğine ve mücadelesine bağlı olacak... ve sonra sahne başlarına yıkılacak.

Ülkemizde "demokrasiye geçiliyor" olduğu teranesi hiç kimseyi inandırmıyor. O kadar ki, kendisini Cunta'ya akıl hocalığıyla misyonlandırmış Metin Toker, Cüneyt Arcayürek gibi meşrebi mâlum gazete yazarları dahi seçimlerle demokrasiye geçilmiş olmayacağını, ancak "demokrasiye geçiş sürecinin başlamış olacağını" ve bu sürecin de hayli uzun süreceğini söylüyorlar. Yani Cunta'nın "demokrasi" adını verdiği şey bu gibilerin bile demokrasi anlayışlarına sığmayacak kadar demokrasiden uzak.

Nitekim de, Avrupa Konseyi'nin 1983 Mayıs dönemi toplantıları öncesinde siyasi partilerin kurulacağı ve seçimlerin yapılacağını açıklayan ve böylece bakanına Konsey'de manevra kabiliyeti sağlayan K. Evren, yeni siyasi parti kurma çalışmaları başladıktan hemen sonra yaptığı Çankırı, Kırklareli ve Tekirdağ konuşmalarıyla bu demokrasinin ne menem bir dömokrasi olduğunu eski Adalet Partililere bile ispatlamış oldu.

12 Eylül'le birlikte "rahat bir nefes" alan ve "günde 25 kişinin öldürüldüğü terör ortamından" kurtulduk diye direkt ve dolaylı yoldan memnuniyetini dile getiren, ya da hoşlanmasa bile "başka çare yoktu" kılıfıyla Cunta'ya boyun eğen, tevekkül gösteren kimi aydınlarımıza veya Cunta'nın gelişini bir vakıa kabul ederek bu şartlarda "ince politika" yapma kurnazlığını "taktisyenlik" sananlara ilk günden beri söyledik ki, faşist generallerden demokrasi beklemek sadece hamhayalcilik değildir, aynı zamanda teslimiyetçiliktir, kaçaklıktır. Böylesi suyuna gitme tutumları, Cunta'yı "sola çekme", ya da hiç değilse "ehlileştirme" kurnazlıkları, olsa olsa faşizmin kurumlaştırılmasını kolaylaştırır, dedik. Gerçekten de olaylar hep bu doğrultuda gelişti, sonuçta ehlileştirmeye çalışanlar ehlileşti; niçin, çünkü ehlileştirmeye çalışanlar ehlileştirme metodu olarak kendilerinin ehlileşmiş olmalarını, seçmişlerdi. Öyle de yaptılar, uysal oldular, uslu durdular.

Şimdi de, Adalet Partililere bile gözdağı verildiği, K. Evren'in "Kanun Benim" diye gürlediği, ülkeyi devlet partileriyle yönetmek istediği bir rejimin demokrasiyle uzaktan yakından bir ilgisi yoktur.

Cunta'nın istediği şey siyaset sahnesini kendi kapalı av alanı olarak tutmaktır, ya da sınırları kesin çizgilerle ve köşelerle çizilmiş dar bir alanda bu yeni partilerin at koşturduğu —at bile koşturmadığı, olsa olsa rahvan, tırıs adımlarla bu küçük konkurhipik alanı içinde dolanılıp durulduğu— bir gösteridir. Bir başka deyişle, Cunta'nın demokrasi diye tanıttığı şey, bırakınız halkın partilerine de açık bir burjuva demokrasisi olmayı, burjuvazinin değişik partilerine bile hareket kabiliyeti, hatta kurulma şansı tanımayan, emperyalist ve yerli burjuva siyasetini tek merkezde odaklaştırmayı, Çankaya eksenі etrafında tutmayı amaçlayan bir rejimdir.

Burada kamuoyunun yanıltıcı ve kitleleri oyalayıcı yöndeki başlıca noktalar şudur:

- Siyaset Cunta'nın direktifi veya icazetiyle kurulmuş ve kurulacak olan panayırdan ibaret gösterilmektedir,
- Cunta ile Cunta'nın faşist partisi ile faşist işbirlikçisi eski AP arasındaki didişme en önemli siyasi mücadele gibi, adeta gelecek dönemin siyasal karakterini belirleyecek faktör gibi lanse edilmektedir. Edindiğimiz izlenim odur ki, kimi aklı evvel aydınımız daha şimdiden bu durumu olduğu gibi kabul etmiştir. Onlar nasıl ki, Cunta'yı bir emrivaki olarak kabul edip durumu benimsedilerse, şimdi de K. Evren'in meddahlığında açılan siyaset panayırını siyaset olarak kabul etmeğe, onun içindeki itişip kalkışmalara, sevişip didişmelere bakarak kafa yormakta, mürekkep harcamakta, hatta taraf bile tutmaya kalkmaktadırlar.

İşte böyle bir ortamda, işçi sınıfı politik hareketi olarak sosyalist görevlerimizin yanında, demokratik, antifaşist mücadele açısından önümüzde duran ivedi bir görev de bu oyunu sergilemektir. Yani siyaseti bu partilerden ibaret gören, görmeye yatkın olan ya da eninde sonunda durumu kabullenip, "şimdilik..." başlayacak olanlara Türkiye'de siyasetin bu panayır partilerinden ibaret olmadığını göstermektedir.

Bugüne dek nasıl ki, faşist generallerden demokrasi beklenemeyeceğini, en kısıtlısından bir demokrasiye bile tahammül edemeyip onu kundaklayanların, geçeceklerini söyledikleri rejimin, demokrasinin »

d'si bile olmayacağını gösterdiysek, bugün de kurulacağı açıklanan rejimin ve açılmış olan siyaset perdesinin, siyasal demokrasi olmadığını güncel olayların gürültüsüne kendisini kaptırmış olanlara bıkıp usanmadan anlatmalıyız.

Ve göstermeliyiz ki:

● Türkiye Kenan ağanın çiftliği olmadığı için, siyaset de onun kahyalarının keyfine bağlı değildir. İşçi sınıfı siyaseti ve –sadece işçi sınıfının değil, diğer dinamik halk güçlerinin de siyaseti– Kenan ağanın değil, kendi keyfinin kahyasıdır.

● Bu gerçeklik en geniş burjuva demokrasisi altında bile böyledir. Özellikle işçi sınıfı politik hareketi Kenan Evren'in de pek kızdığı gibi, "başına buyruktur", yani bağımsızdır. Böyle olduğu içindir ki, K. Evren çetesi bir gece baskınıyla iktidara geldiğinde, "hakem sahaya indi, düdük çaldı, evli evine, köylü köyüne dedi" diyerek siyaseti tatil edenlerden, köşesine çekilenlerden, ya da "hele şu dönemi kazasız belasız atlatalım, gerisi Allah kerim" diyenlerden, veya muhalefet yapmayı örgütlü siyasi mücadeleyle değil, "one man show"larla yürütmeyi seçenlerden çok farklı olarak işçi sınıfı politik hareketimiz örgütlü mücadelesine devam etmiştir. Bu böyle olduğu içindir ki, bilimsel ilkelerin, sınıfımıza ve halklarımıza karşı üstlenmiş olduğumuz tarihsel sorumluluğun bilincinde olarak, –eşkiyanın gece baskınına başladığı 11 Eylül 1980 gününden itibaren Kenan Evren Cuntası'na karşı bayrak açmışızdır, ve sınıfımızın bağımsız bayrağını bugüne dek onurla taşımışızdır, işçi sınıfına siyaset yasaklanamaz demiş ve bu sözün gereğini yerine getirmişiz, sözümüzün eri olduğunu, işçi sınıfı bağımsızlığının çiğnenmeyeceğini dosta düşmana ispatlamışızdır. Gene bunun içindir ki, bir yıl sonra K. Evren "partileri kapattım" dediği zaman, "işçi sınıfı partisini kapatmak kimsenin harcı değildir" diyerek yolumuza devam etmişizdir. Ve Parti de sürmüştür, Partili mücadele de, siyaset de...

Şimdi de, K. Evren hem Türkiye burjuvazisinin hem de emperyalizmin kendi iç dengeleri sonucu kendi rejimine bir de parlamento ekleyip, bunu da demokrasi diye yutturmaya soyunmuştur ve yeni partiler kurulmuştur. Bu durumda siyasetin bundan ibaret gösterildiği bir ortamda siyasi mücadele bayrağımızı daha da yükseltip, siyasetin gerçekte Evren ağanın çiftliği dışında, halk kitlelerinin bağrında yeşermeye başladığını ve gelecek günlerin asıl siyasetinin o uğursuz faşizm duvarları dışında, o lanetli duvarları ve duvarların arkasındaki binayi çökertmek, yıkmak, yerle bir etmek amacıyla yürütülmeye devam edeceğini ilan ediyoruz.

● Burjuva siyasetine gelince; elbette biliyoruz ki, en tutarlı anti-faşistler işçi sınıfı devrimcileridir. Anti-faşist mücadelenin asli gücü ise işçi sınıfı ve onun müttefiki halk güçleridir. Ama halk karakterli olmayan, burjuva demokratik nitelikli anti-faşist güçler de vardır.

Burjuva demokratları açısından en önemli konu sosyal demokrasinin ne yapacağıdır. Bu akımın değişik kanatlarının yeniden partileşme girişimi – yazımız dizgiye verildiğinde – henüz sürmekteydi. Cuntabaşının öngördüğü "çok partili rejim" aslında Batı tipi bir sosyal demokrasinin varlığını dışarlayacak türdendir. Bu nedenle Erdal İnönü girişimi Evren çetesinin öngörüsünün ötesindedir. Eski AP'nin bile partileşmesinden hoşnutsuz olan Cunta, sosyal demokrasiyi önleme, bunu başaramazsa onu iyice ehlileştirilmiş bir şekilde burjuva demokrat sınırlarının çok gerisinde tutup, kendi deyimiyle "hizaya getirme" çabası içinde olacaktır. Bu durumda sosyal demokrasinin demokratlığının ölçütü onun adında ya da kişileri şahsında değil, burjuva demokrat ölçüleri savunup bu değerlere ne ölçüde sahip çıkacağında aranacaktır.

Sosyal demokrasi bunu yapamadığı takdirde Cunta'nın çizdiği siyaset sınırlarını tanımayacak olan sosyal demokratlar şayet romantizmle, hayalcilikle oyalanırlarsa ve rejime karşı örgütlü mücadele vermezlerse, geçmişteki misyonları ve siyasal – ya da sendikal – ağırlıkları ne olursa olsun siyaset sahnesinden fiilen tasfiye edilmiş olacaklardır. (Şunu hatırlatalım ki, faşizme karşı illegal mücadele sadece işçi sınıfı siyasetine özgü değildir. Gerçek burjuva demokratlarının da faşizm altında boş durmadığına dair örnekler vardır. Portekiz, İspanya, Yunanistan sosyal demokratları gibi..)

Elbette bütün bu gerçekleri sadece anlatmakla yetinmek, bunu güncel anti-faşist ajitasyonumuzda ön plana almak, tek başına hiç bir şey ifade etmez. Bugün Türkiye'de ve T. Kürdistanı'nda siyasetin, sahneye fırlamış olan bu partilerden ibaret olmadığını, tersine siyasetin, gerçek siyasetin bunlar ve onların dışında, işçi sınıfı ve halklarımızın partileriyle yürüdüğünü, yürüyeceğini göstermek, lafla değil, İŞ'le olur. Bu iş de hariçten gazel okumakla değil, 45 milyon insanımızın bağrında üretim, yerleşim ve eğitim birimlerinde titiz ve dişe diş bir mücadeleyi göze alanlarla yürütülür.

Şu günlerde 9 uncu Kuruluş Yıldönümünü yaşadığımız Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, 12 Eylül darbesinden bu yana verdiği yürekli mücadelesi, faşizm koşullarındaki mücadeleye, işçi sınıfı adına, ülkemizden ve günümüzden seçkin bir örnektir.

Bu mücadele ise demokratik mücadeleyle sosyalist mücadeleyi bütünleştirebilen, sosyalizm mücadelesini en başa koyan, siyasi demokrasi için verilen mücadeleyi ise buna bağımlı kılan işçi sınıfının bağımsız sınıf güçlerinin belirleyiciliği gözardı edilerek başarıya ulaşamaz. Bir başka değişle, demokratik mücadelenin ivediliği görünümü altında sosyal demokratlara misyonlar vehmedilmesi, sosyal demokrat takipçiliğiyle oyalanılması gibi Türkiye solunun kronikleşmiş hastalıklarına karşı, dün olduğu gibi, bugün de bağımsız sınıf bayrağımızı daha da yükseltmek hayati önem taşımaktadır.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ve Türkiye Sosyalist İşçi Partililer bilimsel sosyalizmin bayrağını taşıyor olmanın onuruyla önümüzdeki dönemde de işçi sınıfı bağımsızlığının gereklerini yerine getirmeye devam edeceklerdir. Zaferin kolay kazanılmayacağını bilen, hiçbir zaman ucuz başarılar ve gelgeç çalışmalar peşinde koşmayan TSİP, nasıl ki, 12 Eylül faşizmini "atlatılması gereken bir dönem" olarak görmediyse, şimdi de bu "dönem"in sona erdiği veya kendiliğinden sona ereceği hayallerine karşı, mücadelesini bilimin ve ilkelerin ışığında azimle devam ettirecektir, yapılanla yetinmemeyi, proleter alçakgönüllülüğünü elden bırakmamayı, ve daima yarına bakmayı, YARINI KURMAYI hedeflemeği sürdürecektir.

Bu nedenle, Cunta'nın "çok partili demokratik rejim" adlı orta oyununu burada teşhir ederken, "Türkiye'de başka partiler de vardır" diyoruz, "Türkiye'de PARTİLER, icazetsiz Partiler vardır" diye ekleyerek TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ gerçeğini ifade etmekle yetiniyoruz.

Ve sözü önümüzdeki yıllara, yani bizzat pratiğin kendisine bırakıyoruz.

GENERALLERİN YASAKLI EMİRLİ «DEMOKRASİ»Sİ

Ülkenin başına tüneyen faşist rejim silah zoruyla icraatını sürdürüyor. Önce, 12 Eylülden beri süregelen uygulamaların yanısıra, bu uygulamaları kitabına uydurup kalıcılaştırmayı hedefleyen generallerin anayasasını zorla dayattı. Şimdi aynı doğrultuda oluşturulan siyasi partiler ve seçim kanunlarıyla "seçim" yaptırmaya hazırlanıyor. Ünlü, "demokrasiye dönüş takvimi"ni uygulayıp sözde seçime giderken de meşrebini ortaya koymaktan hiç mi hiç perva duymuyor.

Meselâ geçen ay ilan edilen siyasi partiler "yasası"na göre siyasi partiler "serbestçe" kurulabiliyor, ama programında atatürkçü dayatmalara aykırı görüş ve önerilere yer veren hiç bir partinin kurulmasına müsaade yok. Kurulan partiler de ilerde bu gerekçeye dayanılarak kapatılabilirler. Generallerin siyasi partiler yasasının 97. Maddesine göre K. Evren Cuntası ve 12 Eylülden beri yaptıkları hiç bir parti tarafından eleştirilemez. Geçici 4. Maddeye göre, bir partinin kurucuları üzerinde Cunta'nın veto hakkı ve geçici 7. Maddeye göre Cunta seçimden önce herhangi bir partinin kapatılması için harekete geçebilir. Öte yandan, siyasi faaliyetin serbest olduğunu ilan eden 76 numaralı bildiriye göre bu "serbest" siyasi faaliyet çerçevesinde hiç kimse Cunta'nın bugüne kadar yaptıklarını ve seçime kadar yapacaklarını eleştiremez. Ayrıca, "Cumhurbaşkanı"nın gezip tozduğu yerlerde söyledikleri hiç bir surette eleştiri konusu olamaz. Evren seçime kadar her gittiği yerde göstermelik, zoraki kalabalıklar önünde "Benim dediğimi yapmazsanız 12 Eylül öncesine döneriz" (yani bu demektir ki, "Biz yine darbe yaparız!") diye tehditler savurmaya devam edecek, ya da hazzetmediği kimi siyasi kişi ya da kadroların faaliyetine ambargo koyacak, kimilerini de "kökü" dışarıda siyaset ve akımlara yataklık etmekle suçlayacak, yeni direktifler verecek, yeni yasaklar ilan edecek...ve kimse bunlara karşı birşey diyemeyecek. Bunun da adı "demokrasi"ye dönüş olacak!

Nitekim siyasi faaliyetlerin sözde serbest bırakılmasından bu yana Evren bütün bunları yaptı ve kimse "Çok haklısın. Galiba biraz fazla ileri gittik," diye tövbe çıkarmaktan başka birşey demedi. Kimse çıkıp da, "Böyle yasaklı, izinli demokrasi olmaz. Siyasi faaliyet bizim hakkımız. Kendi yaptığın anayasaya bari saygılı ol!" bile demedi. Kimileri belki kan kustu ama kızılcık şerbeti içtim demeyi tercih etti. Ve herkes, hâlâ, "Demokrasiye dönülmekte" olduğundan söz edip, yukardan gelen emirlerin, yasakların ince anlamlarını yorumlamakla meşgul.

Generallerin izinli, icazetli, yasaklı demokrasisi faşizmin halklar düşmanı, özgürlük ve bilim düşmanı niteliğinin en belirgin bir ürünüdür. Yetkisi de yetkesi de kendinden menkul tepeden inmeciliğin daniskasıdır. Generallerin anayasası ile kendisinin ve en yakın avenesinin silah zoruna dayalı fiili diktatörlüğünü yedi yıllığına kitabına uyduran K. Evren de Türkiye'de sözde demokrasiyi *onun bildiğini* okuyacak göstermelik yaran partileriyle yürütmeye hazırlanıyor. Emirle darbe yapıp demokrasiyi yıkmıştı. Şimdi yine emirle "demokrasi"yi sözde geri getiriyorlar!

Yetkisi de yetkesi de kendinden –elindeki silahtan ve ABD emperyalizminin dahi en gerici, gözükara mihraklarının desteğinden– menkul tepeden inmeci kafaya göre demokrasi *işte budur*. Siyasi parti kurmak serbest, ama parti kurucularını kendisi tayin edecek. Siyaset yapmak serbest, ama siyaseti kendisi belirleyecek.

İşte "demokrasiye dönüş" sürecinde K. Evren'in demokrasi üzerine söyledikleri:

"Bu mudur siyaset yapma hürriyeti? Bu mudur aylardanberi kapalı kapılar arkasında gizli ve hainane görüşmeler yaparak elde etmek için uğrunda mücadeleye karar verdikleri hürriyet?...Demokrasinin Türk toplum hayatının vazgeçilmez bir unsuru olduğundan kimsenin şüphesi yoktur. Ancak, milletçe ne 12 Eylülden önceki gibi ve ne de son 15 gündür örnekleri ortaya konmakta olan anlayışa dayalı bir demokrasi istiyoruz. Onun ismi başkadır...Biz yurtda üç senelik bir huzur ve güven sağlamak için 12 Eylül harekâtına girişmedik. Bu milletin artık devamlı huzur ve güvene ihtiyacı var. Yeter artık milletin bu gibi kişilerden çektiği....Bu milletin tekrar o günlere gelmemesi için her türlü tedbiri almakta kararlıyız. Şahsen ben bu dağınıklığı, bu başıbozukluğu ortadan kaldırmak, ayrılığı değil birlik ve beraberliği hakim kılmak için gerekli girişimleri yapacağım. Dinlerlerse mesele yok, dinlemezlerse neticelerine katlanırlar...Ben devletin başıyım. Elbette birçok başıboşluklara müsaade etmem." (Çankırı konuşmasından.)

Evet, demokrasi artık toplum hayatının vazgeçilmez unsurlarından *sadece bir tekidir* ve bundan kimsenin şüphesi olmamalıdır. Şüphesi olanlar çıkarsa neticelerine katlanırlar!

K. Evren çetesinin şimdiye kadar neyi niçin yaptığının ve şimdiden sonra da neler yapmaya kararlı olduğunun –dalayisiyle şu sıra "demokrasiye dönüş" adına yapılarların ne demek olduğunun– bundan daha açık ve kesin belgesi olabilir mi? Bağıra bağıra söylüyor: Toplum hayatının *başka* vazgeçilmez unsurları vardır. Ve onların başında, önünde herdaim el pençe divan durulması gereken atatürkçü ordu ve onun temsilcisi, zorla "cumhurbaşkanı" seçtirilmiş Kenan Evren gelmektedir!

Görüldüğü gibi çete başı Evren incir yapraklarını tümden dökmekle kalmamış, rejimin asker üniformasından sıyrılmakla ne denli *"sivil"leştiğini* herkesin gözüne sokmuş, başına kakmıştır.

Gerçekten de incir yapraklarını dökme babında böylesine hâyâsızlık örneğine dünya siyaset tarihinde, Hitler, Mussolini gibileri dışında, hiç bir "devlet başı"nda rastlanmamış olsa gerektir! Daha sonra, Kırklareli konuşmasında şöyle diyor: (Partililerin köy ve mahalle örgütleri kurmalarının yasaklanması sonucu ortaya illegal örgütlerin çıkabileceği endişelerine cevap olarak) Devlet devletliğini gösterirse onlara müsaade etmez. Bir kişinin illâ da bir siyasi partiye üye olması mı şarttır? İllâ bir partiye kayıt olmak için zorlama mı yapılacaktır? Partiler ben bu teşkilatı kuracağım diye köylere mi yönelecekler? O siyasi parti zaten feshedilmesi, kapatılması gereken parti olur."

Adam partilerin kurucularını kendisi tayin etmekle, partilerin siyasetlerini kendisi belirlemekle yetinmiyor: sendika kitle örgütü, üniversite,

vb. üyelerine koyduğu özel yasakların yanısıra koskoca köylü kitlesini, gecekondular ahalisini, milyonlarca yurttaşı da bir kalemde siyaset dışı ilân ediyor!

İşte böyle bir anlayış ve bu türden direktifler, tehditler altında "dönülmekte" olan demokraside istenen, belli ki, "çoğulcu demokratik rejim" adı altında *tek parti siyasetini* dayatmaktır. Bu da salt K. Evren'in kendi kişisel tercihi değil, ülkenin kaderine zorla el koyan, emperyalizmle içli dışlı en gözükara iktidar mihraklarının uzun vadeli politik planıdır. NATO'nun en sadık ve fedakâr rüknü Türk ordusunun emekli bir tümgenerali bu isteği en veciz bir nafilelikle ne güzel dile getiriyor:

"Daha ileri bir görüşle, değişik fikir ve prensip sahibi olan partilerin dahi, kuruluş sırasında, milli eğitim, enerji, dış ilişkiler, milli savunma gibi temel konularda diğer kurulan partilerle görüşerek, anlaşarak programlarını yapmaları üzerinde dikkatle durulacak çok önemli bir zarurettir. Kurulan partilerin, bugün Türkiye için en önemli meselenin birleşerek bütünleşme olduğunu bilmeleri ve siyaset sahnesine bu sloganla çıkmaları milletin yegâne istek ve arzusudur. Birleşiniz, bütünleşiniz ki, güçlü olalım. Bu bir örgüt değil, bir incelemenin, bir anlayışın ve bir gelişin neticesidir. Hedef, birleşerek devleti güçlü kılmaktır." (Milliyet, 30 Nisan 1983)

İşte böyle. Dönülmekte olan "demokrasi"den maksat ve gaye, herşeyin üstünde, devleti güçlü kılmaktır. Bunun için de şimdi cuntacıların, "serbest siyasi faaliyet" içine saldıkları güdümlü adamlarla, "hizaya getirilmiş", ayıklanmış, seçilmiş icazetlilerle birlik, demokratik uzlaşma, 12 Eylül öncesini hortlatmama, vb. sloganlar ardında tek parti siyasetini hayata geçirecek *birkaç parti birden* kurdurulmaktadır.

"Demokrasiye dönüyoruz" diye birkaç parti, ama "millet öyle istiyor" diye ve "sağlıklı demokrasi" adına tek bir siyaset! "12 Eylül'ün zaruri olduğunu kabul etmek lazım. Referandumla kabul edilen Anayasa'nın Türkiye için en iyi Anayasa olduğu konusunda birleşmek gerekir. Yeni dönemde Anayasa üzerinde bir takım tartışmalar çıkarılması problemler doğurur. Türkiye'yi 11 Eylül'e getirmemek, anarşinin hortlamasına şiddetle karşı koymak konusunda birleşmek gerekir. Türkiye'de sağlıklı demokrasi bunlara bağlıdır." Konuşan, Cunta yâranından Kâmuran Gürün. Eski büyük elçi. ABD'nin Türkiye'de her devirde hizmet ve ikbal görmüş mutemet adamlarından. Parti kurmak için Kanada'dan getirilen ve "Ben emirle parti kuracak adam değilim. Bu işe *tazyik ve telkin altında* kendim talip oldum," diyen paşa eskisi Turgut Sunalp'ın partisinde yeniden hizmete hazırlananlardan biri.

Ne âlâ mantık! Bu mantıkla demokrasinin faşizm, faşizmin demokrasi olduğu bile pekâlâ ispat edilebilir. İkna olmayanlar "neticelerine katlanırlar" (Nitekim şimdiden katlanmaktadırlar da!) Hatta bu mantıkla bu tepeden inmeci kafa sırf "demokrasi aşkına" memlekette "kökü dışarda olmayan" komünist(!) partisi bile kurdurabilir. 1930-40'ların ünlü Ankara valisi N. Tandoğan'ın ruhu şadolsun! Neden olmasın, baksanıza dünyanın hiç bir yerinde olmayan, olmayacak şeyler bizde –herhalde biz bize benzediğimizden olacak!– bal gibi olabiliyor, oluyor. Nisan sonundanberi siyaset sahnesinde demokrasinin böylesine, yani daha baştan konulan "netice"ye katlanmaya razı adamlardan geçilmiyor. Halktan, kitlelerden kopuk, her türlü geçmiş ya da gelecek siyasi sorumluluktan âzade birtakım ara adamlar, bürokrasinin gidene ağam, gelene paşam deyici kaymak tabakasının siyasi polisle, Cunta yâranıyla, büyük iş çevreleriyle içli dışlı kodamanları, herdaim "millete hizmet" aşkıyla yanıp tutuşan paşa eskileri, vb. ile yıllardır hiç bir düz siyasette dikiş tutturamamış fersude eski Demokrat Partililer; meydanı boş bulup eski hınçlarının rüzgârıyla yeni hırslar peşinde savrulan müzmin küçük politikacılarla gün bugündür diyen kariyerist züppeleri ve populist hokkabazlar; ihracat kredisi, banka-banker soygunlarından yolunu bulmuş, geleceği sağlama almaya bakan nevzuhur iş ve para adamları ve bunların profesör, yazar, gazeteci, vs. kılıklı uzantıları Cunta'nın bir işaretiyle hep birden sahneye fırladılar, hepsi de Cunta'nın icazet ve nezareti altında demokrasicilik oynamaya koyuldular. Ve bu arada Cunta'nın borusuna hep birden ayak uydurmakta birleştiler. Bu yolda birbirleriyle, hepsi kendi uslubunca, yarışa bile kalktılar. Evren'in Çankırı zılgıtından önceki ve sonraki manzaraları görüp de böylesine komiklik karşısında toplum adına acınmamak elde değil: manzara, küçük kasaba ya da kenar mahalle külhanbeyinin bar kapatıp çengi oynatmasından farksız. Ne ki, böylesi manzaraları seçime kadar ve seçimden sonra da daha çook seyredeceğimiz anlaşılıyor.

Bütün bunlar olurken, generallerin oynattıkları çiftetelinin havasına dışardan makam tutan Milliyet yazarı Mehmet Barlas, Tercüman'ın Nazlı Ilıcak'larına, hatta Ergun Göze'lerine taş çıkartan evlere şenlik yazılarını döktürmeye devam ediyor. Sözümona "liberal" yayın organı Milliyet'in başında, büyük iş çevrelerinin mutemet sözcüsü sıfatıyla, Cunta'nın tüm ayıplarına kendi faziletleri gibi tercüman oluyor. Cunta'nın demokrasi anlayışına ve tüm dayatmalarına sahip çıkıyor, "asgari müşterekler" dediği bu dayatmaları faşizmin ağız pelesengi "kökü dışarda" edebiyatının en hâyâsız bir türünden hareketle ve Kenan Evren'inkinden hiç de aşağı kalmayan bir "sivil" uslupla kamuoyuna maletmeye çalışıyor:

"Özgür ve özerk aydın, evrensel değerlerin ışığında kendi öz ortamını açıklayacak kavram ve kuralları üreten kişi ve kadrodur...Bir veri var ortada: Osmanlı-Türk aydını yabancı kavram ve kuralların toplumsal yapıya uygunluğunu irdelemeden batılılaşma çabalarına girişmiştir.... Bir başka olgu da 'demokrasi'nin bize çarpıtılarak aktarılmasıdır... Demokrasi, sadece halkın, temsilcileri aracılığı ile kendisini yönetmesi değildir. Ayrıca demokraside, 'halkın yararına olduğu düşünülen bazı asgari müştereklerde birleşilmesi ve bu asgari müşterekleri zedeleyecek taleplere, halktan da gelse, karşı durulması'. boyutu vardır.

Bu son boyutu çıkatırsanız, demokrasi 'sandıksal demokrasi' olur... yeni anayasal dönemde, temel ilkeler ile ülke gerçekleri arasındaki bağ sürekli gözetilmelidir."

İşte size asker kafasının hiç de emekli tümgeneralerin inhisarında olmadığının kanıtı! K. Evren'in emirli, yasaklı demokrasisinin bundan âlâ, üstelik de "özgür ve özerk aydın" adına, savunulabileceğini iddia eden varsa beri gelsin...Cumhuriyet'i Evren Cuntası'nın faşist havsalasına sığıştırıp demokrasi'yi o faşist kafanın emir ve yasaklarıyla özdeşleştireceksin ki, Türkiye'de sana özgür ve özerk aydın desinler!

M. Barlas'ın, Cumhuriyet gazetesi yazarlığından mürtet bu Cunta sözcüsünün –halka rağmen de olsa, silahla, darbe ile, sıkıyönetimler, olağanüstü dönemler, idamlar, insan hakları ihlalleri, zorla dayatılan anayasalar, tepeden inme kurdurulan "serbest" siyasi partilerle, vb. ile de olsa *zedelemeden* sürdürülecek– asgari müştereklerinin ne olduğunu da yine kendisi bir başka yazısında açıklıyor:

"Türkiye'nin sosyo-politik istikrarının korunması, önümüzdeki yıllar gündeminin ilk meselesidir...İşçiyi, memuru, emekliyi, esnafı, iş adamını tüccarı, sanayiciyi ve toplumun bütün kesimlerini, bir çarkın uyumlu dişleri gibi, toplumun gelişmesi hedefinde hangi (parti) barış içinde yaşatmayı tasarlıyor? Bunu arayacağız. Emeği istismar ettirmeyecek, fakat teşebbüs gücünü de kırmayacak bir becerinin sahibini arayacağız."

Evet, 12 Eylül faşist darbesi ile kurtarılan "sosyo-politik istikrar" şimdi faşist generallerin silahlarının gölgesinde kurulan güdümlü ve icazetli partiler eliyle korunacak Türk ordusunun asla emeğin istismarından yana olmadığı elbette ki, tartışma götürmez (!) bir muta'dır. (Cunta'nın ekonomik siyasetini yönlendirenler Prof. Zeyyat Habiboğlu, "Bu yönetimin en büyük başarısı işçi ücretlerini bir yılda 10 dolardan 6 dolara indirmesidir," diye daha geçenlerde demeç vermemiş miydi?) İki buçuk yıl süren ordu yönetimi ise, şimdiye kadar, teşebbüs gücünü teşvik becerisinde kimsenin generallerin eline su dökemeyeceğini elhak göstermiştir. Yeni kurulacak partiler ve yeni oluşacak parlamento her iki konuda da generallerin yolundan şaşmamalıdır. Toplumda "barış" ancak böyle korunabilir. Yoksa...

Yoksa'sı, K. Evren'in *sürekli darbe* teorisidir. "Ordunun yeniden müdahelesine gerek duyurmayacak yeni demokratik düzenlemeler"!

Bu arada basında çıkan bir başka haber *ne için* seçim yapılacağını, *ne biçim* bir parlamentonun oluşacağını, bu parlamentonun *ne gibi bir işlev* göreceğini göstermesi bakımından hayli ilginç. Bu habere göre "Kurucu Meclis" denilen Cunta emirberleri güruhu ile Cunta'nın beş generali seçime kadar tam 75 yeni kanun çıkaracaklar. Bunların bir kısmı, hem de Sendikalar Kanunu gibi en hayati öneme sahip olanları peyderpey çıkarılmaya da başlandı. Böylece Cunta, seçimden sonra gelecek parlamentoya generallerin "yasa"larını yeni müdahelelere meydan vermeden yürütmek ve sürdürmekten başka hemen hiç bir iş bırakmıyor.

Ünlü anayasa hocası Mümtaz Soysal, Cunta'ya hayırhah bakanlardan bir başka eski "ilerici", daha düne kadar bütün bu tür "yasa"lar ilan edilmeden önce bunların en iyisinin ve en doğrusunun el çabukluğu ile nasıl düzenlenebileceğine dair Cunta iktidarına akıl öğretmekte olduğunu her nedense unutmuş, birden yüzgeri ederek şimdi parlamentonun faziletlerinden dem vurmaya başladı. Dediğine bakın:

"Türkiye'nin bütün sorunlarının çözümü parlamento toplanmadan yoluna koymaya çalışmak, parlamentonun temel özelliği ve temel anlamıyla bağdaştırılabilecek bir tercih sayılamaz: Parlamento, kendisinin ortaya çıkışından önce sorunların çözülmesini gerektiren bir organ değil, sorunların en güçlü bir biçimde, bütün ulusun ağırlığını arkaya alarak çözülmesi için ortaya çıkan bir organdır."

Bu sözlerin anlamı nedir? M. Soysal böyle yazmakla, gelecek parlamentonun niteliği konusunda kamuoyunu basbayağı *yanılttığının* neden farkına varmazlıktan geliyor? Sanki generallerin anayasasıyla, generallerin partiler ve seçim yasalarıyla, generallerin çengi partileriyle oluşacak generallerin parlamentosu, kökü dışarda sandıksal demokrasinin nesebi gayri sahih olduğu değil de generallerin damarlarında asil Türk kanı akan öz evladı olarak, Barlas'ın asgari müştereklerı dışında çözümleri gündemine alabilecekmiş, Soysal'ın deyişiyle, "sorunların en güçlü bir biçimde bütün ulusun ağırlığını arkaya alarak çözülmesi için ortaya çıkan bir organ" olacakmış gibi!

Bu parlamento hiç de öyle bir organ olmayacağı içindir ki, generaller kendi tepeden inme "yasa koyucu"-luklarıyla bu parlamentonun işlevi arasında herhangi bir bağdaşmazlık, uyuşmazlık, vb. görmüyorlar ve işe şimdiden koyuluyorlar. Mümtaz Soysal, "biraz gebe kaldım" misali, iki buçuk yıl boyunca —"olağanüstü geçici dönem" için— generallerin yasama işlevini gaspetmelerine pekâlâ razı oldu. Hatta bunu, bir çeşit, nimet bildi; tarihin, 12 Eylül öncesi parlamentolarından beklenemeyecek bir lütfu gibi gördü. Şimdi Cunta'nın yeni "yasa"larına karşı çıkıp böyle yazılar yazmakla, gecikmiş pişmanlığın doğurduğu mızlanmadan başka birşey yaptığına kimseyi inandıramaz.

Gerçek de o ki, generallerin istediği, toplumda ufacık bir azınlığın, emperyalist işbirlikçisi mihrakların, barış ve demokrasi düşmanı, Amerikancı çevrelerin "asgari müşterekler" adı altında sürdürülecek istibdat ve tahakkümünün "demokratik" perdesi işlevini görecek bir parlamentodur. Çünkü generaller kendi deyimleriyle ordunun "yeniden müdahelesine gerek duyurmayacak yeni demokratik düzenlemeleri" çerçevesindeki bir parlamento öngörmektedirler.

Nisan sonunda sözle serbest siyasi faaliyet başlayalıberi kimlerin ne gibi siyasi faaliyetler içinde olduklarını ve varılan sonuçları hep görüyoruz: 1- Cuntacı T. Sunalp'e emirle kurdurulan kimi MHP uzantılarının içinde cirit attığı, ismiyle müsemma atatürkçü faşist parti-*Milliyetçi* Demokrasi Partisi, Danışma Meclisi'nin 6 Kasım sonrası izdüşümü bir parlamentoyu oluşturmaya talip. Bir kısım MHP tabanının militan desteğiyle, Cunta valilerinin, kaymakamlarının, candarma kumandanlarının ve bizzat cuntabaşının himayesinde taşrada terör estirip "oy" toplayacak. "Cumhurbaşkanı"nın has partisi. 2- Bir başka emekli general F. Esener ve sair eski askerlerin emanetinde, başka bir kısım MHP'lilerle takviyeli Cindoruk-Gökhan partisi: Büyük Türkiye Partisi. Tepesi Çankaya'nın muhasarası altında, tabanı Evren'in hakaret ve tehditleriyle sindirilip şaşkına çevrilmiş AP'nin devamı. S. Demirel partisi. Seçimden sonra, hini hacete, atatürkçü faşist partinin itaatkâr koalisyon ortağı adayı. 3- MİT ve sair karanlık mihraklar tarafından kurdurulduğu paçalarından akan tepeden inme tabansız Halkçı Parti. 4- Bu yazı dizgiye verilirken henüz kurulmamış olan, fakat bugünden görülebildiği kadarıyla, İnönü adının "toparlayıcı" prestiji altında kurulma sürecinde bulunan, askere yeterli güven telkin edecek en sağ ve göbekçi takımın, faşistler tarafından Ecevit'in dışlanmasını fırsat bilen kariyeristlerin "yeni dönem"den nemalanmaya bakan kimi ortaboy taşra çıkar gruplarının ve demokrasiye hizmet amacıyla yola çıkan iyi niyetli aydın, yazar, sendikacılar ittifakından oluşan sosyal demokrat gruplar koalisyonu halindeki CHP uzantısı parti. Generallerin anayasası ve partiler yasasının, sendikalara siyasetin yasaklanmasının, diğer "yasal ve fiili kısıtlamaların, tehdit ve zılgıtın yılgınlığın, yapısal dağınıklığın baskısı altında sürekli sağ eğilimleri öne çıkarıp solundan kan kaybına uğrayacak ve seçime kadar da mutlaka şu ya da bu biçimde cuntasal ayıklanmaya maruz kalacak bir sosyal demokrasi.

Burda üzerinde durulması gereken bir nokta, bir yanda Cindoruk-Demirel çevresi ile, öbür yanda AP'li ve eski DP'li Demirel muhalifleri ve cunta-

(Devamı 19. sayfada)

"GERÇEK DEMOKRASİ" Mİ, "SINIF DEMOKRASİSİ" Mİ?

Yurtdışında, Devyolcular tarafından yayınlanan Demokrat Türkiye gazetesinde yer alan bir yazıyı TKP'liler Atılım'ın 1 Mart 1983 tarihli sayısında eleştirmişler. Eleştiriye konu olan yazıda, Demokrat Türkiye gazetesinde şöyle deniyor.

"En özlü anlatımıyla, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin doğrudan yönetimi kitlelerin toplumsal yaşamının tüm alanlarında karar alma ve uygulama süreçlerine doğrudan katılımı demek olan bir demokrasi platformunun Türkiye sınıflar mücadelesinde kendisini şu ya da bu yönde biçimlendireceği açıktır. Ülkemizdeki sınıf mücadelesinin, demokrasi kavgasının deneyleri işçi sınıfı ve halk güçlerinin böyle bir platform yaratabileceklerini kanıtlamıştır." (Cuntaya Karşı Alternatif Bir Demokrasi Platformunun Önemi, Demokrat Türkiye, Ocak 1983, sf. 4)

Atılım bu sözleri şöyle değerlendiriyor.

"Demokrat Türkiye yazarı, sıradan bir demokrasi değil, "gerçek demokrasi"den söz etmektedir. O "gerçek demokrasi"den ne anlıyor? Yazara göre, "demokrasi platformu", "işçi sınıfının ve tüm emekçilerin DOĞRUDAN YÖNETİMİDİR". Ona göre, "kitlelerin toplumsal yaşamın tüm alanlarında karar alma ve uygulama süreçlerine DOĞRUDAN KATILIMI" demokrasinin "en özlü anlatımıdır." Görüldüğü gibi burada, somut bir hedef yerine, genel ilkelerle yetiniliyor (abç.).

"Gerçek demokrasi"nin böyle bir tanımına, komünistlerin elbette hiç bir itirazları olamaz."

Güzel! Böylece Lenin komünistlikten bir ala "tenzih" edilmiş oluyor! TKP yazarının son cümlelerinin, doğru olduğu varsayarsak, Lenin'in komünist olmadığına da kimsenin "elbette hiç bir itirazı olamaz". Çünkü Lenin Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky'de, demokrasi üzerine şu çok bilinen sözleri ediyor.

"Katsky'nin böylesine utanmazca karmakarışık kıldığı sorun aslında şudur:

Eğer sağduyu ve tarihle alay etmiyorsak apaçık ortadadır ki, değişik sınıflar var olduğu sürece "saf demokrasi"den söz edemeyiz; sadece sınıfsal *demokrasiden söz edebiliriz. (Parantez içinde söyleyelim ki, "saf demokrasi" hem sınıf mücadelesinin hem de devletin niteliğinin anlaşılmadığını gösteren* cahilane *bir ibare olduğu gibi, aynı zamanda kofun kofu da bir ibaredir, çünkü komünist toplumda demokrasi değişip bir alışkanlığa dönüşme süreci içinde tedricen yokolup gidecek, hiç bir zaman "saf" demokrasi olmayacaktır.)*

"Saf demokrasi" işçileri kandırmak isteyen bir liberalin kullandığı yalancı ibaredir. Tarih feodalizmin yerini alan burjuva demokrasisini ve burjuva demokrasisinin yerini alan proleter demokrasisini bilir." (Seçme Eserler, Progress Publishers, 1977, cilt III, sf. 28)

Görüldüğü gibi Demokrat Türkiye yazarının, kullandığı, Atılım'ın da itiraz etmediği "gerçek demokrasi" tanımlamasına Lenin çok açık bir şekilde *itiraz ediyor.* Lenin'in itiraz ettiği, Kautsky'nin "saf demokrasi" deyimiyle, burada kullanılan "gerçek demokrasi"nin aynı şeyi kastettikleri besbelli. Çünkü Atılım yazarı eleştirisinin az ilerisinde şöyle söylüyor:

"Eğer buradaki "doğrudan yönetim" sözcüklerini tümüyle dar anlamda yorumlayacak olursak, çalışan insanların kendi kendilerini doğrudan, devlet aracılığı olmadan yönetebilmesi, ancak komünizmin yüce bir ülküsü olarak insanlığın önünde durmaya devam ediyor." (Atılım, 1 Mart 1983, sf. 8)

Lenin'in "saf demokrasi" üzerine sözleri Atılım'ın "gerçek demokrasi" üzerine "genel" veya "dar anlamlı" çeşitlemelerine tam da cevap oluyor. Çünkü Atılım'ın aksine Lenin sınıflı veya sınıfsız hiç bir toplumda "saf demokrasi"nin olamayacağını ifade ediyor.

DEMOKRASİNİN SINIF ÖZÜ

Demokrasi konusunda böylesine vahim yanılgılara düşmek nereden ileri geliyor? Şundan ki, Devyol olsun TKP olsun demokrasiden ne kastettiklerini kendileri bilmiyorlar. Onun sınıf özünü kavramış değiller. Bunun için de politik değerlendirmelerini "gerçek demokrasi", "sıradan demokrasi" gibi soyut, sınıf özü belirtilmediği için de yanıltıcı kavramlar üzerine bina ediyorlar. Oysa Lenin'in de işaret ettiği gibi mesele hiç de karmaşık değil. Şu soruyu sormak yeterli: "Demokrasi mi? Güzel, ama hangi sınıf —veya sınıflar— için?"

"Gerçek demokrasi" veya "sıradan demokrasi" gibi sözler bilim dışıdır ve, Lenin'in işaret ettiği gibi bilinci köreltmeğe hizmet ederler. Günümüz dünyasında başlıca iki türden demokrasi vardır: *Burjuva demokrasisi ve proleter demokrasisi.* Bunların her ikisinde de demokrasi iktidarda olanlar için geçerlidir. Burjuva demokrasisi, burjuvazi başta olmak üzere egemen güçler için demokrasidir, demokratik hak ve özgürlüklerin gerçek sahipleri onlardır. Ezilen ve sömürülen sınıf ve tabakalar ise, kendilerinin uzun yıllar süren meşakkatli mücadeleleri sonucu kazanılmış demokratik hak ve özgürlüklerden ne kadar çok yararlanırlarsa yararlansınlar, burjuva devlet mekanizması var olduğu sürece kendi sınıf demokrasilerini gerçekleştiremezler. İşte bu nedenledir ki, en gelişkin burjuva demokrasisi, son tahlilde bir burjuva diktatörlüğüdür.

Benzeri bir durum proleter demokrasisi için de söz konusudur. Bir farkla: Burjuva demokrasisindeki sınıfsal konum tamamen başaşağı olmuştur. İktidarda proletarya bulunmaktadır. Şimdi demokrasi en geniş çalışan yığınlar için geçerlidir. Asalak sınıf ve tabakalar, başta burjuvazi olmak üzere demokrasiden mahrum kılınırlar. Bu nedenle proletarya demokrasisi aynı zamanda bir proletarya diktatörlüğüdür.

BURJUVA DEMOKRASİSİ Mİ, PROLETER DEMOKRASİSİ Mİ?

Gelelim konumuz olan Türkiye'ye. Bu gün Türkiye'de ne burjuva demokrasisi var, ne de proleter demokrasisi. Burjuva demokrasisini tümden dışlayan ve burjuvazinin açık terörist diktatörlüğünü uygulayan faşist Cunta egemen durumda. Fakat biliyoruz faşizm ne olursa olsun geçicidir ve bir gün yıkılıp gitmeğe mahkumdur. Ve yerine ya proleter demokrasisi gelecektir, ya da burjuva demokrasisi. Bunun üçüncü bir şıkkı yoktur.

Proletaryanın halk demokratik devrimiyle gerçekleştireceği asgari programın stratejik hedefi, proleter demokrasisinin bir türü olan demokratik halk iktidarıdır. Bu devrim sonrasında kurulacak olan düzende demokrasi, proletarya ve müttefiklerinin, yani toplumun ezici çoğunluğunu oluşturan çalışan kitlelerin kullanımına geçecektir. Eskinin egemenleri, tekelci burjuvazi başta olmak üzere sömürücü sınıf ve tabakalara demokrasiden yararlanma imkanı tanımayacaktır. Sözgelimi onlar parti kurmayacak, oy vermeyecek, seçilemeyecek, örgütlenemeyecek, yayın yapamayacak, yürüyüş, toplantı vs yapamayacaklardır. Bu tür temel haklar çalışan yığınlar için göstermelik haklar olmaktan, kağıt üzerinde var olup, burjuva devlet mekanizmasının sultası altında uygulanamaz hale getirilmişlikten kurtarılacak ve kitlelere gerçekten maledileceklerdir. Çünkü halk demokratik devrimiyle birlikte burjuva devlet mekanizması dağıtılacak ve yerine halk güçlerinden oluşan, kaynağını çalışan halktan alan bir devlet mekanizması kurulacaktır.

FAŞİZMİ DEVİRMEK TAKTİK HEDEFİNİN ÖNEMİ

Hep yazdık, proletaryanın bu stratejik hedefi geçerliğini korumakla birlikte, faşist diktatörlük altında *faşizmden biran önce kurtulmak* taktik hedefi büyük önem ve öncelik kazanır. Madem ki taktik hedef, stratejik hedefe tabi olacaktır, madem ki faşizmden kurtulmak, devrim hedefine varılmasını çabuklaştırıp kolaylaştıracaktır ve madem ki faşizme karşı mücadelede yer alabilecek burjuva siyasetleri bulunmaktadır, o halde proletarya için, faşizmin alaşağı edilmesinden sonra kurulacak yönetimi proleter bir demokrasi ile sınırlamak, bindiği dalı kesmekle eş anlamlıdır. Bu nedenle, Evren Cuntası devrildikten sonra işbaşına gelecek olan geçici hükümet, demokratik hak ve özgürlükleri toplumun tümüne şümullendirmekle yükümlü olmak zorundadır. Elbette ki, bu hükümet aynı zamanda Cunta suçlularını yargılayacak ve faşizmi yasaklayacaktır.

Böylesi bir düzen, sömürücü sınıf ve tabakalara demokratik hak ve özgürlükleri tanımamazlık etmediğine göre genel anlamda bir burjuva demokrasisidir ve böyle olduğu için de nazari olarak burjuva diktatörlüğüdür.

Şimdi haklı olarak şöyle bir soru gelecektir akla: Proletarya kendisini son tahlilde diktatörlük altına alacak bir düzen için neden mücadele etsin, hatta son tahlilde kendisini de diktatörlük altında tutacak bir hükümet içinde neden yer alsın? Yahut da proletaryanın siyasi temsilcisi iktidarda bulunurken kendisinin diktatörlük altında tutulmasının imkanı olabilecek mi? Böylesi bir olgu gerçekleşebilir mi? Gerçekleşeceği öngörülüyorsa bu olguyu marksizm-leninizmle açıklamak nasıl mümkündür?

Cunta'nın yerini alacak olan geçici demokratik hükümetin kapsamı, niteliği, işlevi ve görevleri incelendiğinde bu sorular da aydınlanmış olacaktır.

GEÇİCİ HÜKÜMET BİR UZLAŞMANIN ÜRÜNÜDÜR

Demokratik Hükümet, anti-faşist saflarda yer alan güçleri temsil edeceğine göre, genel olarak anti-faşist, demokratik bir niteliğe sahip olacaktır ve hem proletarya demokrasisini hedefleyenleri, hem de burjuva demokrasisinden ileri gitmeyenleri kapsayacaktır. Dolayısıyla bu hükümetin öngörülen niteliği, proleter demokrat değil, fakat olabilecek en ileri sınırlar içinde burjuva demokratik olacaktır. Ancak bu, faşizmin devrilmesi için işçi sınıfı demokrasisinden yana olanlarla burjuva demokratlar arasında uzlaşılan bir *öngörüdür*. Faşizm devrildikten sonra da hayat devam eder ve üstelik daha değişik şartlar altında.

Üstelik unutmayalım ki, faşizmin alaşağı edilmesi sıradan bir burjuva hükümet değişikliği olmayacaktır. Faşizm, işbaşında olduğu sürece devlet mekanizmasını da faşistleştirmiştir. Dolayısıyla devlet mekanizmasının faşist kuruluş ve kişilerden arındırılması geçici demokratik hükümetin temel görevlerinden birisidir. Tüm demokratik hak ve özgürlüklerin toplumda geçerli kılınması ve yığınların bunlardan azami yararlandırılması da aynı hükümetin başlıca işlevi olacaktır.

Bu durumda faşizmin devrilmesinden sonra yapılması öngörülen ilk seçimlere kadar son derece büyük önemi olan bir geçiş dönemi yaşanacaktır. İşte proletarya için bu dönemin hayati değeri vardır.

GEÇİCİ HESAPLAŞMA DÖNEMİ

Bu dönem halk güçleriyle burjuva demokratları arasında bir hesaplaşma dönemi olacaktır. Geçici hükümet içinde yer alan burjuva demokrat güçler, proletarya demokrasisine doğru ilerleyişi durdurmak ve yeni başlayan dönemin meyvalarını toplamak için, 1) devlet mekanizmasına tamamiyle sahip çıkmak, 2) demokratik hak ve özgürlüklerin yığınlar tarafından kullanılmasına azami kısıtlama getirmek doğrultusunda bir politika izlemek isteyeceklerdir. Buna karşılık geçici hükümet içinde yer alan emekçi karakterli siyasetler ise devlet mekanizmasının

faşistlerden arındırılması işleminde, köşebaşlarının burjuvazi tarafından tutulmasına izin vermeyecek, bu konuda burjuvazinin oldu bittilerine göğüs gerecek uyanıklıkta ve kararlılıkta olmak zorundadırlar.

Bu noktayı somut bir örnekle açıklayalım. Nedir devlet mekanizmasındaki en önemli köşebaşları? Kuşkusuz silahlı kuvvetlerin yönetimi, kolluk kuvvetleri, mahkemeler, cezaevleri yönetimleri, idari mekanizma bunların başında gelir. Şurası bir gerçektir ki, faşizm yıkılacak ise, yukarıda saydığımız devlet kuruluşları içinde anti-faşist hareketlerin de kabarmasıyla yıkılacaktır. Devlet mekanizması içinde olacak bu anti-faşist hareketler geçici hükümetin, devleti faşizmden arındırmasında potansiyel güç sağlayacaklardır. Ve kabul etmek gerekir ki, bu tür kuruluşların yapısı gereği, burjuva demokratik güçler faşist kurum ve kişilerden yapılacak temizliklerin yerlerinin doldurulmasında malzeme olarak daha avantajlı olacaklardır.

İşte burjuva demokratlarının bu avantajı, süreci kendi lehlerine geliştirecek doğrultuda kullanmalarını engellemenin, ya da bunu asgari ölçüler içinde tutmanın yolu, yığınların demokratik hak ve özgürlükleri azami ölçüde özümlemeleri ve en geniş şekilde kullanmaları, bunu sağlamak için de, halk demokrasisinden yana olanların olanca gayreti ve yaratıcılığı göstermeleridir.

Geçici hükümetin ilk icraatlarından birisi tüm demokratik hak ve özgürlükleri, sınırlamaya tabi tutmaksızın serbest bırakmak olacaktır. İşte proleter bir demokrasiden yana olan hükümet güçlerinin görevi bu hakların kağıt üzerinde kalmamasını, fiilen hayata geçirilmesini sağlamak olmalıdır. Yukardaki örneğimize dönersek, diyelim burjuvazi önemli köşebaşlarına, halkın gelişecek demokrasi mücadelesine ters düşeceği belli birilerini mi getirmekte ısrar ediyor, yığınların milyonlar halinde yürümesi kolaylaştırıldı mıydı, ya da kısıtlamasız genel grev hakkıyla donatılmış işçi sınıfının, tüm ülkede şalter indirmesini sağlayacak sendikal örgütlenmesi kotarıldı mıydı burjuva demokratik siyasetler geri adım atmak zorunda kalacaklardır. Kısacası faşizmden arındırılan devletin, tamamiyle burjuvazinin kontrolü altına geçmesini önlemenin yolu, çalışan yığınların demokratik hak ve özgürlükleri en yaygın ve köklü şekilde hayata uygulamalarından geçecektir.

ŞARTLARI KİM İYİ DEĞERLENDİRİRSE

İşte Cunta'nın devdilmesiyle ilk genel seçimlerin yapılacağı zaman arasında yer alacak geçiş sürecinin böylesine hayati önemi olacaktır. Bu dönemin başında halk demokrasisinden yana olanlarla burjuva demokratları aynı geçici hükümet içinde, beraber yola çıkacaklardır. Sonrasını olayların seyri belirleyecektir. Proleter demokrasisiyle burjuva demokrasisi arasındaki hesaplaşmada, bu dönemi kimin daha iyi değerlendirdiği noktası tayin edici rol oynayacaktır. Şayet halk güçleri dönemi hakkıyla değerlendirebilirlerse, yani ortamın da sağlayacağı elverişli şartlarda işçi sınıfını ve diğer emekçi yığınları peşlerine takmağı, onların siyasi eğitimini mücadele içinde yetkinleştirmeyi becerebilirlerse, milyonları asıl hedefleri olan demokratik halk iktidarına doğru sevketmeyi başarabilirlerse genel seçimlerin yapılıp yapılmamasına dahi bizzat kitleler karar vermiş olacaklardır. Emekçilerin çoğunluğunun oyunu belli ettiği bu durumda burjuva demokratlarının alacağı tavır da bir faktör olarak işin içine girecektir.

Yok burjuvazi avantajlarını iyi kullanır ve sürecin burjuva demokratik sınırlar içinde kalmasını kontrolü altına alırsa, yapılacak olan, seçimlerden sonra demokratik hak ve özgürlüklerden azami yararlanarak proletaryayı ve müttefiki emekçileri halk demokratik devrimi hedefine doğru sevketmektir.

Kısacası geçici demokratik hükümet dönemi, faşist devletin temizlenmesi sürecinde halk güçleriyle, burjuva demokratlarından herhangi birisinin kesin egemen olmadığı, faşizmin pisliklerinin beraberce temizlendiği, demokratik hak ve özgürlüklerin tüm topluma maledilmeğe çalışıldığı bir *geçiş* evresi olacaktır. Bu süreç sonunda ya proleter bir demokrasinin siyasi ittifakı –ki biz buna halk cephesi adını veriyoruz– üstün gelecek ve süreç halk demokratik devrimiyle noktalanacaktır, ya da burjuva demokratları ağır basacak ve sonuçta genel seçimlerle gelmiş bir burjuva demokratik hükümet iktidarı devralacaktır.

ANTİ-FAŞİST PROGRAM PROLETARYA DEMOKRASİSİNİ ÖNGÖREMEZ

Bir geçiş sürecinin, yürütücüsü olan Geçici Demokratik Hükümet'in programı genel hatlarıyla burjuva demokratik sınırlar içinde ele alınmak zorundadır. Kategorik olarak burjuva demokratlarının anti-faşist cephede yerleri varsa bunun doğal sonucu faşizmin devrilmesinden sonra kurulacak hükümette onların da yer almalarıdır. Burjuva demokrasisinin bir anlamda inkârı demek olan, burjuvaziyi demokratik hak ve özgürlüklerden mahrum bırakan proleter demokrasisi hedefiyle demokrat burjuvalarla işbirliği yapılamayacığı apaçık ortadadır. Oysa proletarya, bilhassa faşizmin çizmesi altında iken demokratik hak ve özgürlükleri savunmanın ve bu uğurda mücadele vermenin büyük önemini, demokrasi mücadelesinin sosyalizm için verilen mücadeleden ayrılmayacağını kavramıştır. "Bu haklar ve özgürlükler burjuva demokratiktir, bana proleter demokrasi lazımdır" bönlüğünü göstermez.

Hem dünya proletaryasının, hem de kendisinin uğruna bunca kan akıttıkları, bunca meşakkat çektikleri ve proleter demokraside, kendi düzenlerini kurmaları, kendilerini yine kendilerinin yönetmeleri sürecinin hizmetine verilecek olan demokratik hak ve özgürlüklerin değerini takdir eder, onları kendi devrimine manivela edecek politikalar izler.

Geçiş sürecini yürütecek olan geçici hükümetin programının burjuva demokrasisinin sınırlarını aşmaması zorunluğu, bu program somut olarak ele alınınca kendiliğinden ortaya çıkar. Alalım programın, devletin faşist yuvalanmalardan temizlenmesi bölümünü. Bu konuda, "burjuva ordusu dağıtılacak, halk silahlandırılacak ve halk ordusu kurulacaktır" veya "emniyet teşkilatı lağvedilecek, yerine silahlanmış halktan seçilmiş milis teşkilatı kurulacaktır," diyemezsiniz. Yahut "işyerinde ücretli emek kullanan kimseler seçme ve seçilme hakkından yararlanamazlar" diye bir hüküm getiremezsiniz. Yine bu gibi kişilerin yayın çıkarmasını yasaklayamazsınız, ve ilh.

"BURJUVA ÖGELERLE" DEVRİM YAPMAK

Bu açıklamaları döne döne yapmamızın ve konumuzu örneklerle somutlamamızın zaruri nedenleri var. Çünkü demokrasi konusundaki yuvarlaklıklar, muğlaklıklar, sol cephede de azımsanmayacak mertebelere ulaşıyor. Üstelik de gün geçtikçe sis perdesi aralanacağına, belirsizlikler katmerleniyor, bulanık görüntüler üzerine "teoriler" bina ediliyor, eleştiriler yapılıyor, tartışmalar sürdürülüyor. TKP'nin demokrasi konusundaki tutumu ve politikaları bunun açık örneği. Atılım'ın Demokrat Türkiye'yi eleştiren söz konusu yazısı ise son örneği.

TKP'li yazar, Demokrat Türkiye'deki yazının, "bu gün Türkiye'nin önünde duran demokrasi sorununa somut bir yanıt" vermediğini belirterek, "doğrudan yönetim", "karar almaya ve uygulamaya doğrudan katılım" gibi tanımlamaların, farklı yorumlara açık kapı bırakması nedeniyle sebep olabilecekleri yanılgılara dikkati çektikten sonra şöyle devam ediyor.

"Görülüyor ki, gerici, askersel diktatörlükten, işçi sınıfının ve emekçilerin "doğrudan yönetime"ne sıçramak, ya bugünkü diktatörlük karşıtı güçlerin cephesini daraltarak savaşımı yenilgiye götürür, ya da bu "katılım" ın sosyal reformcu anlamda yorumuna, işçi sınıfının bilincini bulandırmasına yol açar." (Atılım, Mart 1983, Demokrasi Üstüne, sf. 8)

Ve yazının daha ilerisindeki bölümünde de, ikircikli bir cümleyle yukarıdaki tutumunu perçinlemek istiyor.

"Devlet içinde devlet durumunda olan MGK ve MİT gibi örgütlere karşı, parlamentonun tüm egemenliği ele alması istemi, eğer devlet aygıtını tüm gericilerden, faşistlerden ve emperyalizm ajanlarından ayıklama istemiyle birleştirilirse, politik yaşamda köklü değişimlere yol açmaz mı? Örgütlenme, basın, gösteri ve grev haklarının eksiksiz tanınması istemleri, işçi ve emekçi sınıfların "doğrudan yönetimi" için minimum önkoşullar değil mi? Böylesi istemleri için ardıcıl bir savaşıma atılan sol güçler, diktatörlük karşıtı güçlere, aralarında kimi burjuva ögelerinde olduğu çevrelere işbirliği önerisinde bulunmayacaklar mı?"

Demokrat Türkiye'yi "gerçek demokrasi"yi günümüz Türkiye'sinde somutlamadığı için eleştiren TKP'nin, Cunta devrildikten sonra nasıl bir demokrasi istediği konusundaki ipuçları bunlar.

Buna göre TKP, Cunta'ya karşı mücadelede "kimi burjuva ögelerle" işbirliğini –mahcup bir şekilde– öngörüyor. Ama "doğrudan yönetim"in ancak sosyalist demokrasilerde gerçekleştiğini söyleyen de kendisi olduğuna, ve böyle bir hedefle yola çıkmanın Cunta karşısındaki güçlerin cephesini daraltacağını dile getirdiğine göre, sosyalist demokrasiden başka tür demokrasilerin peşinde olanların da cephede yer almalarını öngörüyor demektir.

Ağustos 1981 tarihini taşıyan MK raporunda, TKP'nin Cunta'ya karşı mücadele hedefi şöyle belirlenmekteydi.

"Ulusal demokratik güçlerin cephesi tüm bu istemler için savaşımlar sürecinde ortaya çıkacaktır. Eğer güçlü bir anti-emperyalist, demokratik halk hareketiyle silahlı güçlerin yurtsever kesimleri arasında bir bağlaşıklık kurulması başarılırsa, bu daha ilk adımda ordu ve cunta içindeki en gerici, Amerikancı güçleri bozguna uğratabilir. Bu güçlerin birliği cunta rejimine son verebilir. Ulusal demokratik güçlerin geçici devrimci hükümeti kurulabilir." (sf. 31)

Mayıs 1982 tarihini taşıyan MK raporu da aynı devrim hedefini bir kere daha teyit etmekteydi. Yazımızda ele aldığımız Atılım ise Mart 1983 tarihini taşıyor. Aradan bir yıla yakın bir süre geçmiş ve biz bu süre içinde TKP'nin "Cunta rejimine son verilmesi" konusunda yeni bir tespit yaptığına şahit olmadık.

Böyle olunca ortaya garip bir durum çıkıyor: TKP "Cunta rejimine" devrimle "son verilmesini" öngörüyor. Ama bu öyle bir devrim ki, onu gerçekleştiren cephenin güçleri arasında "burjuva ögeler" de var!

Aslında durum garip ama, şaşılası değil. Çünkü, hatırlanacaktır, KİTLE'nin Ekim 1982'de yayınlanan sayısında yer alan "Tekelci Sermayeye Karşı Burjuva Demokratik Devrimi" başlıklı yazımızda da aynı garabete, TKP'nin devrimci olmayanlarla birlikte devrim yapma niyetine şahit olmuştuk.

POLİTİKADA BİR DÜZELTME Mİ?

Ancak durumda bazı değişmeler olduğunun, TKP'lilerin söz konusu garipliğin farkına varmaya başladıklarının belirtileri de yok değil. Çünkü Atılım'ın yazısı yukardaki en son alıntıdan sonra hemen şöyle devam ediyor.

"Bunları tartışmak yararlı olurdu. Biz elbette, bu istemlerin gerçekleşmesinin, henüz bütünsel, tek bir süreçten oluşan devrimin ilk aşamasının, yani "halk demokrasisinin" erki olmadığını çok iyi biliyoruz. Ne ki yığınları bu devrim amacına yaklaştırmanın, demokratik istemler uğrunda aralıksız bir savaşım vermeden olanaklı olduğuna da inanmıyoruz."

TKP yazarı, *Cunta rejimine devrimle son verme* şeklindeki

TKP resmi tespitinden farklı düşünüyor. Hatta bu kadarla da kalsa iyi. O bir ay önceki kendisinden de farklı düşünüyor. Atılım'ın Şubat 1983 sayısının arka kapağında yayınlanan yazıda kendi ağzıyla şunları söylüyor.

"TKP, bir çok belgesinde (bk. 1981 MK plenumlarında okunan Politik Büro raporları) demokrasiye gerçek bir geçişin en sancısız yolunu gösterdi. Özetle bu, cuntanın yıkılması, geçici hükümetin kurulması, halkın özgür iradesini kullanabileceği koşulların yaratılması ve Kurucu Meclis için seçimler yapılması istemlerini kapsıyor.

Kuşkusuz, demokrasiye geçişin çok daha uzun, sancılı reformlar yolu da vardır. Bu yolun sınıfsal özü, liberal burjuva çevrelerle cunta arasındaki uzlaşmadır. Yığınlar hangi yolu seçecek? Bu bir dizi etkene bağlı olarak çözülecektir. Komünistler, yığınların devrimci eğitimleri için ellerinden geleni yapıyorlar, yapacaklardır. Nasıl bir demokrasi sorusuna, onlar, halk yanlısı bir demokrasi yanıtını vereceklerdir.

Ama, bu amaca nasıl ulaşılacaktır? "Cuntayı yıkmak", "Geçici Hükümet" belgileri, kendi başlarına sonuç almaya yetmez. Yığınların demokrasiye bu gerçek geçiş yoluna koyulabilmesi için, en ivedi sorunları, onları eyleme yönlendirecek belgileri saptamak, yakıcı istemleri formüle etmek gerekiyor."

İlginç değil mi? Daha bir ay önce, faşizmden devrimle çıkışı savunan, "demokrasiye gerçek geçiş"lerden söz eden, demokrasiye öteki geçiş yolunu "Cunta ile uzlaşma" olarak tanımlayan yazar, şimdi "burjuva ögelerle" işbirliğini düşünmektedir.

Yine aynı yazara göre, "Parlamentonun tüm egemenliği ele alması", "devlet aygıtının tüm gericilerden, faşistlerden ve emperyalizm ajanlarından ayıklanması", "örgütlenme, basın, gösteri ve grev haklarının eksiksiz tanınması" gibi "politik yaşamda köklü değişimlere yol açacak istemler"in gerçekleşeceği, "halk demokrasisinin erki olmayan" bir aşama söz konusudur. Gerçi anlatım son derece muğlaktır ve farklı yorumlara açık kapı bırakmaya müsaittir. Ama Mart sayısındaki yazısından başkaca anlam çıkarmak da mümkün değildir. TKP'li yazar bir kısım köklü demokratik değişimler öngörmektedir. Bu istemlerin *"gerçekleşmesi"*, halk demokrasisinin iktidarı olmayacaktır.

Peki ne olacaktır? Bu sorunun cevabı söz konusu yazıda yoktur. Çünkü Atılım yazarının, yazımızın önceki bölümlerinde gördüğümüz gibi demokrasi konusunda, onun sınıfsal konumları hakkında açık seçik bir düşüncesi yoktur.

Atılım'ın bu yazısına göre TKP'nin Cunta rejimine son verme politikasında bir değişiklik olduğunu, Cunta'yı UDC ile devirip bir devrimci hükümet kurmak hedefi yerine, proleter demokrasisinin bir türü olan "halk demokrasisi" öncesinde "burjuva ögelerle" birlikte, iktidara gelinecek bir başka evrenin öngörüldüğünü kabul etmek gerekir.

Ancak iş bu kadarla kalmıyor. 25 Nisan 1983 tarihli Atılım'da, "Nisan ayında toplanan TKP MK plenumunda 'Barış ve Ulusal Demokrasi İçin' başlıklı bir eylem Programı kabul edildi. Aşağıda bu Eylem Programı'nın giriş bölümü yer alıyor" şeklinde anons edilen yazıda aynen şöyle deniliyor.

"Generaller daha şimdiden, attıkları her adımda, yalnız devrimci, sol güçleri değil, artan ölçüde burjuva siyasal güçlerini de karşılarına alıyor, kaçınılmazlıkla askersel rejime karşı muhalefeti genişletiyor ve baskıyı arttırdıkça, bu geniş güçleri birleşmeye zorluyor.

Tüm bunlar, ilerici güçlerin önüne tarihsel olanaklar açıyor. Eğer ilerici güçler birleşir, çok daha geniş politik güçlerle işbirliğini sağlayabilirlerse, Türkiye'nin yazgısını kökten değiştirmek olanaklıdır."

.....

"İşte tüm bu nedenlerle, TKP Merkez Komitesi Nisan 1983 Plenumu, en geniş barış, demokrasi güçlerinin işbirliğine temel oluşturmak, yığınları eyleme çekmek için, "Barış ve Ulusal Demokrasi İçin" başlıklı Eylem Programı'nı hazırladı. Bu eylem programıyla TKP, önüne, dünya barışının savunulmasına katkıda bulunmak, Türkiye'yi bir atom savaşında yok olmaktan korumak, ülkemizi ABD emperyalizminin jandarması yapma planını önlemek ve 12 Eylülcü rejime son vermek, ulusal demokrasiyi kurmak amacını koyuyor. Bu amaçlara, sert sınıf savaşları sürecinde ulaşılabilir.

"Barış ve Ulusal Demokrasi" programının, sosyalizme yolu açacak olan devrimin ilk aşamasının programı olmadığı açıktır."

Görüldüğü gibi yukardaki ibareler de bir önceki Atılım sayısında öne sürülen görüşleri teyit etmektedir. TKP, Cunta'nın bir kısım "burjuva güçleri" de karşısına aldığını, Cunta'ya karşı mücadelede bu güçlerle de işbirliği imkanlarının çıktığını belirtmekte ve "12 Eylülcü rejime son vermek" için "Barış ve Ulusal Demokrasi" programını yürürlüğe koymaktadır. Ve bu programda öngörülen düzenin, devrimin ilk aşaması olmadığı serahatle belirtilmektedir. Nitekim Atılım'ın aynı sayısında "Nisan Plenumu Üzerine" başlıklı yazıda "Eylem Programında, gerici askersel diktatörlüğe karşı, özü bakımından burjuva demokratik bir rejimden söz edildiği açıktır." denilerek, Cunta sonrası dönemin bir bakıma adı konulmaktadır. Demek ki, Cunta rejimine devrimle son verileceği şeklindeki eski görüşten resmen vazgeçilmiştir. TKP bu kararıyla Cunta'ya karşı mücadelenin hedefi noktasında, politikasında bir *düzeltme* yaptığını açıkca belgelemektedir. Bir hayli ilginç de olsa –Şubat'da eski Plenum raporlarında belirlenen devrimci çıkışın "demokrasiye gerçek" geçişin savunulması, Mart'da burjuva ögelerle işbirliğinin ve devrimin ilk aşaması olmayacak bir düzenin öngörülmesi, Nisan'da, bu düzenin "özü bakımından burjuva demokratik bir rejim" olduğunun açıklanması, ve bütün bu evrimin aynı kişinin kalemiyle duyurulması– bu gelişme olumludur. Ancak soyut kavramlardan kurtulmak gerekir. Örnekse, alalım "eylem programı"nın başlığında yer alan "ulusal demokrasi"deyimini.

Gördük, Lenin demokrasinin sınıfsal özüne dikkati çekerken "Tarih...burjuva demokrasisini ve...proleter demokrasisini bilir." diyordu. Oysa biliyoruz,

burjuva devrimiyle şekillenen ulus başlıca iki sınıftan, burjuvaziden ve proletaryadan oluşur. Bu durum bu gün varolan Türk ulusu için de geçerlidir. Bir demokrasi aynı zamanda hem burjuva, hem politik nitelikli olamayacağına göre "Ulusal" demekle, TKP, acaba, "demokrasi"nin "anti-emperyalist" olacağını mı vurgulamak istemiştir?

Yazımızı tamamlarken dikkati çeken bir noktaya da kısaca parmak basmak istiyoruz. Alıntılarda görüleceği gibi önce Mart sayısındaki yazıda devrimin ilk aşamasına "halk demokrasisi" tabir edildiğini görüyoruz. TKP programında öngörülen "ileri demokrasi" olduğuna ve halk demokratik devriminden sonra kurulan iktidarlara "halk demokrasisi" adı verildiğine göre acaba TKP yazarı TKP programından farklı mı düşünüyor diye bir soru işareti geliyor akla. Ama bakıyoruz Nisan sayısındaki TKP MK'nın kabul ettiği metinde de şöyle yazılmış.

"Parti, kendi sosyalist amaçlarını ve bu amaçlara ulaşmanın stratejik yolunu, 1977 yılında toplanan Ulusal Konferansında onayladığı Programı ile ortaya koymuştur. TKP, kapitalizmi devrimci yoldan ortadan kaldırmayı, sosyalizme geçmeyi programının amacı yapmıştır. Bütünsel bir süreç olan bu devrimin ilk aşaması anti-emperyalist, anti-tekelci halk devrimidir (ileri demokratik devrimdir). Devrimin bu aşamasında burjuva devlet aygıtı parçalanacak, halk erki kurulacak, Türkiye'nin tam bağımsızlığı gerçekleşecek, NATO'dan çıkılacak ve bağlantısız bir dış politika izlenecek, tekellerin egemenliğine kökten son verilecek, büyük kapitalist çiftlikçilerin ve toprak ağalarının elindeki topraklara el konacak, herkese iş, toprak ve güvenlikli bir gelecek için gerekli köklü dönüşümler gerçekleşecek, ulusal sorun çözümlenecektir. TKP, ulusların kendi yazgılarını özgürce belirleme haklarını savunur, ve gönüllü birliği en iyi sağlayacak, ulusal özerklik de içinde, istemleri destekler. Tüm bu dönüşümler sosyalizme yolu açacaktır."

Şimdi durum daha vuzuh kazanıyor.Her ne kadar TKP programına atıf yapılarak yeni söylenenlerle TKP programındaki ilgili bölümler uyumluymuş gibi gösterilmek isteniyorsa da aradaki çelişkiler son derece ayan beyandır. TKP'nin programındaki ilgili bölüm aynen şöyledir:

"Bütün bu sorunlar, gelişmeler, tarihsel bir zorunluluk olarak çözüm bekliyor. Türkiye Komünist Partisi'nin ödevi, bu gelişmeleri yalnız, nesnel biçimde anlatmak değil, işçi sınıfının, milyonlarca emekçi yığınların, halkın önünde boydan boya duran bu sorunlara çözüm yolları bulmak, bu durumu ileri demokratik bir düzenle değiştirmek için bu güçlerin savaşlarını örgütlemek ve yönetmektir.

Bu günkü halk düşmanı düzeni, emperyalist çevrelere dayanan büyük burjuva-ağa ikilisinin, bu sömürgen sınıfların egemenliğine her türlü savaş araç ve yöntemleriyle yıkmak tarihsel bir zorunluluk olmuştur. Türkiye'nin ileri bir demokratik bir düzene geçmesi kaçınılmazdır.

TKP'nin yakın amacı olan bu ileri demokratik devrim düzeyine ana devrimci güç olan işçi sınıfının öncülüğünde köy emekçilerinin, geniş orta tabakaların, devrimci aydın ve gençliğin savaş ve eylem birliği ile ulaşılacaktır.

"Eylem programı"ndaki rejimin özü bakımından burjuva demokratik olduğu belirtildiğine göre, "ulusal demokrasi"yi bu açıdan değerlendirmek gerekir. Böyle olunca da, "ulusal demokrasi", emperyalizmin boyunduruğundan temelli kurtuluşu sağlayacak halk demokrasisinden apayrı bir şey olacağına göre anti-emperyalist olamaz. TKP bu deyimle, belki de, bizim açıkladığımız Cunta sonrası geçiş dönemini adlandırmak istemiştir. Şöyle veya böyle konunun açıklığa ihtiyacı olduğu ortadadır.

TKP'nin uzak amacı Türkiye'de sosyalizmi kurmaktır. Ancak sosyalist bir devrim sonucunda temel üretim araçlarının kamulaştırılmasıyla, burjuva devlet mekanizmasının baştan aşağı yıkılmasıyla, proletarya egemenliğinin, emperyalizmin, burjuvazinin saldırılarına karşı proletarya diktorasının, sosyalist demokrasinin kurulmasıyladır ki, Türkiye ve halkımız her türlü sömürü ve zorbalık biçimlerinden kurtulabilir. Ancak o zaman memleketin üretim güçleri sınırsız bir gelişme, halkın yaşama düzeyi sistemli bir yükselme yoluna girebilir. Baskının, sömürünün, ezginin, zorbalığın her türü kökünden kazınabilir, Türkiye'de yaşayan halkların gerçek kardeşlik ve dostluğu kurulabilir." (s.13-14)

Bu ibarelerle yeni kabul edilen metin arasındaki fark çarpıcı bir şekilde ortadadır.

Birincisi, pek iyi bilindiği gibi "ileri demokrasi"de ne "burjuva devlet aygıtı parçalanır", ne "tekellerin egemenliğine kökten son verilir." ne "kapitalist çiftliklerin topraklarına el konulur" v.s. Nitekim bunların bir teki bile TKP programındaki "ileri demokratik düzen" de yer almamaktadır. Demek ki, TKP "ileri demokratik düzen" adını verdiği ilk aşamanın yerine şimdi, halk demokratik nitelikli bir devrim sonucu gerçekleşecek olan halk demokrasisini ikame etmektedir.

Buna mukabil açıkca görüleceği gibi yeni kabul edilen metindeki köklü dönüşümlerin başlıcaları TKP programında ikinci aşama olarak belirlenen ve "TKP'nin uzak amacı" olduğu ifade edilen sosyalizmde yer almaktadır. "Burjuva devlet mekanizmasının yıkılması, temel üretim araçlarının kamulaştırılması, proletarya diktatörlüğünün kurulması, Türkiye'de yaşayan halkların gerçek kardeşlik ve dostluğunun kurulması", programının ikinci devrim aşamasında yer alan bu konuların hepsi şimdi ilk aşamaya nakledilmektedir. TKP programındaki ikinci aşama şimdi devrimin birinci aşaması haline gelmiştir. Böylece bir parti programının en can alıcı belirleyici konusu olan devrim hedefi, bir başka deyişle stretejik hedef TKP programında düzeltilmiş olmaktadır.

Bu yazımızı Türkiye'deki anti-faşist mücadelenin nasıl bir seyir izleyeceğini somutlamak, genel "demokrasi" deyiminin yol açtığı zihin bulanıklıklarının giderilmesine yardımcı olmak amacıyla kaleme aldık. Bu arada soldaki bazı yanılgılara da dikkati çektik. Şimdi herkes demokrasiden ne anladığını açık seçik dile getirmelidir ki, faşizme karşı demokrasi mücadelesinde bir araya gelebilmenin asgari müşterekleri bulunmuş olsun.

BİLİMSEL ÖĞRETİDE BAĞIMSIZLIK HAKKI

Bölücülük deyimi sadece Türk burjuvazisinin kullandığı bir terim değildir. Bu kelimenin de esas mucidi Türk tekelci sermayesinin ağababası emperyalizmdir.

Günümüzde emperyalistler ulusal kurtuluşçu hareketleri genel bir politik terim olarak *separatizm* diye adlandırmaktadırlar.

Batı dillerinin hemen hepsinde bulunan ve genellikle *ayırma* veya *ayrılma* anlamına gelen fiil kökünden türemiş bu kelimenin Türkçeye tam tercümesi ayrılmacılık şeklinde yapılabilir.

Separatizm, Batı'da siyasi literatüre ilk kez Orta Çağ'da Katolik kilisesinden ayrılmak isteyen akımlar için suçlayıcı nitelikte kullanılan haliyle girmiştir, daha sonra da emperyalist çağda ezilen ulusların kurtuluş mücadelelerinin pek çoğunu nitelemek için özellikle o mücadeleye hedef olan emperyalist devlet tarafından kullanılan bir terim haline gelmiştir.

Dünya devrimci süreci, uluslararası demokratik güçler ezilen ulusların kurtuluş mücadeleleri için bu terimi kullanmazlar. Bu konudaki bilimsel terimin batı dillerindeki karşılığı tektir: Batı'daki bilimsel sosyalist ve diğer demokratik güçler bu hareketleri *liberation* (kurtuluş) terimiyle nitelerler. Bu deyim ezen ulus durumundaki hakim devletlerin işine gelmediği için, hiçbir emperyalist devlet, kendisinin bir başka ulusu boyunduruk altında tuttuğu gerçeğini itiraf etmek istemediği için hepsi ağız birliği etmişçesine ulusal kurtuluş hareketlerini *separatizm* terimiyle nitelemeyi tercih etmekte ve bunu da suçlayıcı bir kavramda kullanmaktadırlar.

Çünkü onlar, kaç ezilen ulusu ulusal baskı altında tutarlarsa tutsunlar kendi devletlerini "bölünmez bir bütün" sayarlar, ezdikleri uluslara bağımsız devlet kurma hakkını tanımazlar.

İşte bu nedenledir ki, bilimsel sosyalizm, ulusal sorun öğretisini başlı başına bir konu olarak ele almış, ezilen uluslar için ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesini *ayrılma hakkı* tarzında doğru özüyle koymuştur.

Şu noktayı belirtmeliyiz ki, bugün burjuva devletler ve Birleşmiş Milletler de ulusların kendi kaderini tayin hakkını şeklen ve kağıt üzerinde tanırlar. Ama bu hakkın ayrılma ve bağımsız devlet kurma hakkı anlamına geldiğini savunan bilimsel sosyalizmdir.

Türkiye'de egemen burjuvazi, sadece ayrılma hakkını savunanları değil, Kürt halkının en basit demokratik taleplerini savunanları dahi "bölücü" terimiyle düşman ilan etmiştir, etmektedir. Bu nedenle, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının ne anlama geldiğini burjuvaziye anlatmaya çalışmak abesle uğraşmaktır.

Ne var ki, Türkiye solunda yeralan ve bu ilkeyi benimsediğini belirten kimi çevreler, sadece bu ilkeyi bir şablon olarak tekrarlamakta ve bu hakkın ayrılma hakkı olduğunu bilmekle birlikte ayrılmanın ajitasyonunu yapmamaktadırlar. Aşağıda da okuyacağımız gibi bilimsel sosyalizmin bu hakka bakışını, diğerlerinin bakışlarından ayıran asıl ayırdedici nokta, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının, ayrılma hakkı olduğudur.

Bilimsel öğretinin bu konudaki ayırdedici görüşünü, İLKE Dergisi'nin 1977 yılındaki dört sayısında yayınlanmış ayrıntılı teorik etüdünden bazı bölümleri aktararak hatırlatmayı gerekli görüyoruz:

"Lenin bu noktayı şu sözlerle dile getiriyor:

"Demek ki, eğer biz ulusların kendi kaderlerini tayin etmesi kavramının anlamını, hukuksal tanımlamalarla cambazlıklar yaparak ya da soyut tanımlamalar 'icat ederek' değil de, ulusal hareketlerin tarihsel ve iktisadi koşullarını inceleyerek öğrenmek istiyorsak, varacağımız sonuç, kaçınılmaz olarak, ulusların kendi kaderlerini tayin etmesini, o ulusların yabancı ulusal bütünlerden siyasal bakımdan ayrılma ve bağımsız bir ulusal devlet kurmaları anlamına geldiği sonucudur." (Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yay. sf. 55-56)

Lenin ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkını, ayrılma –bulundukları siyasal bütünlükten (devletten) ayrılıp bağımsız bir devlet kurma– hakkı olarak koyarken, meseleyi hem ekonomik temeliyle alıyor, hem de proletaryanın sınıf mücadelesinin görevleri ve enternasyonalist ruhu açısından konuya yaklaşıyordu.

(....)

Proletarya, self-determinasyon hakkını, "ayrılma" ve "siyasi bağımsızlık" hakkı olarak görürken, –yukarıda da belirtiğimiz gibi– ulusların tam hak eşitliğini –siyasal eşitliğini– ve uluslar arasında serbest rızaya dayanan (gönüllü) bağları esas kabul eder. Bu anlayış, işçi sınıfının enternasyonalist karakterinin vazgeçilmez bir gereğidir.

İşçi sınıfı politik bakımdan, ezen ve ezilen ulusların emekçileri arasında tam bir güvenin kurulmasını istediği ve bunun uğrunda mücadele ettiği için, bu güveni ancak ayrılma hakkı ilkesini tutarlı ve kararlıca savunarak kurabileceğini bilir. Ve birtakım oportünistlerin yaptığı gibi bu hakkı bir taktik mesele olarak değil, vazgeçilmez bir ilke meselesi olarak savunur.

(....)

"Proletarya böyle bir pratikliğin karşısındadır. Proletarya eşitliği ve ulusal bir devlet için eşit hakları tanırken, tüm ulusların proleterlerinin ittifakına herşeyden fazla değer verir ve her türlü ulusal talebi, her ulusal ayrılmayı, işçilerin sınıf mücadelesi açısından değerlendirir. Pratiklik için yapılan bu çağrı gerçekte burjuva özlemlerinin eleştirilmeksizin ve irdelenmeksizin kabulünden başka birşey değildir." (C. 20, sf. 409-410)

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının ayrılma hakkı demek olduğunu savunan Bolşeviklere, "ulusla-

rın ayrılma hakkını desteklemekle, ezilen ulusların burjuva milliyetçiliğine destek oldukları" yolundaki ithamları Lenin şöyle cevaplıyor:

"Buna bizim cevabımız şudur: Hayır, bu sorunda 'pratik' bir çözüm burjuvazi için önem taşımaktadır. İşçiler içinse, önemli olan her iki eğilimin (ternd) ilkelerini ayırdetmektir. Ezilen ulusun burjuvazisi ezen ulusa karşı savaştığı müddetçe, biz her zaman, her durumda ve herkesten daha güçle bu savaştan yanayız, çünkü biz zulmün en amansız ve en tutarlı düşmanlarıyız. Fakat ezilen ulusun burjuvazisi kendi öz burjuva milliyetçiliğini savunduğu müddetçe, biz buna karşı çıkarız. Ezen ulusun imtiyazlarına ve vahşetine karşı mücadele ederiz, ama ezilen ulusun kendi hesabına imtiyazlar edinmek için göstereceği çabalara hiç bir şekilde destek olmayız.

Şayet siyasal ajitasyonumuzda ayrılma hakkını ileri sürüp savunmazşak, sadece ezen ulusun burjuvazisinin değil aynı zamanda feodal toprak beylerinin ve mutlakiyetçiliğinin ellerine düşmüş oluruz." (C. 20, sf. 411-412)

"En 'âdil', en 'saf' en ince ve en uygarı olsa bile, Marksizm milliyetçilikle bağdaşmaz. Onun yerine, marksizm, enternasyonalizmi öne koyar, her yeni kilometre demiryoluyla, her yeni uluslararası tröstle, (hem ekonomik eylemiyle ve hem de fikirleri ve özlemleriyle uluslararası olan) her yeni işçi örgütüyle gözümüzün önünde gelişen bütün ulusların tek bir yüksek birlik içinde kaynaşmasını koyar."

"Milliyet ilkesi, burjuva toplumunda kaçınılmaz, tarihsel bakımdan kaçınılmaz ve zorunlu bir ilkedir ve bu toplumu ele alan bir marksist, ulusal hareketlerin tarihsel meşruiyetini kesin olarak kabul eder. Ama kabul edişin, milliyetçiliği savunma biçimini almasını önlemek için bu tutum, ancak ulusal hareketlerde ilerici olarak ne varsa ancak onu desteklemekle sınırlandırılmalıdır; öyle ki, proleter bilinci, burjuva ideolojisi tarafından muğlaklaştırılmasın." (C. 20, sf. 34)

(....)

"Her iki halde de işçiler sömürüleceklerdir. Sömürüye karşı başarılı mücadele ise proletaryanın her türlü milliyetçilikten arınmış olmasını ve eğer deyim yerindeyse, çeşitli ulusların üstünlük konusunda aralarında sürdürdükleri mücadelede mutlak olarak tarafsız kalmasını gerektirmektedir. Şayet herhangi bir ulusun proletaryası 'kendi' ulusal burjuvazisinin imtiyazlarını en küçük bir biçimde dahi olsa destekleyecek olursa, bu kaçınılmaz olarak, diğer ulusun proletaryası içinde güvensizlik uyandıracak, ve burjuvazinin pek hoşlanacağı şekilde işçilerin uluslararası sınıf dayanışmasını zayıflatacak, onları bölecektir. Ulusların kendi kaderlerini tayin, yani ayrılma hakkının reddedilmesi pratikte kaçınılmaz olarak, egemen ulusun imtiyazlarının desteklenmesi anlamına gelir." (C. 20. sf. 422-423)

Lenin, farklı ulusların proleterlerinin sınıf dayanışmasını sağlamak konusunda ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunmanın taşıdığı öneme 1914 Nisanında yazdığı bir makalede şu sözlerle değiniyordu:

"Bu hakkı savunmak, tanımak, ondan yana olmak, ulusların hak eşitliğini savunmaktır, zora dayanan bağlara karşı çıkmaktır, hangi ulus olursa olsun onun siyasal ayrıcalıklarına karşı mücadele vermektir, ve bu yüzden de ayrı ayrı ulusların işçileri arasında tam bir sınıf dayanışmasını geliştirmektedir.

Zora dayanan feodal, askeri bağlar yerine, serbest rızaya dayanan ilişkiler kurulduğunda, bundan ayrı ayrı ulusların işçilerinin sınıf dayanışması kazançlı çıkar.

Biz halkın özgürlüğü ve sosyalizm uğruna mücadele konusunda ulusların hak eşitliğine özel bir değer atfetmekteyiz." (UKTH, sf. 138-139)

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı'nın ayrılma ve bağımsızlık hakkı ile özdeş olması ilkesi ilk kez işçi sınıfı sosyalizmi tarafından getirilmiştir. İşçi sınıfı ulusal meseleye, enternasyonalist bir anlayışla ve ulusların tam eşitliğini, uluslar arasındaki ilişkilerde serbest rızayı (gönüllü bağları) öngörerek bu çözümü getirmeden önce de birkısım demokratlar, küçük burjuva ilericileri, çeşitli barışsever unsurlar, "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını" savunmuşlardı, ama meseleyi küçük burjuva-demokratça koyuş, ütopyacı bir karakter taşıdığı için, enternasyonalist bir özden yoksundu. Lenin, ulusal sorun konusunda 1916 başlarında getirdiği tezlerde şöyle demektedir:

"Küçük burjuvazi sadece ulusların kaderlerini tayin hakkını değil, fakat bizim demokratik asgari programımızın bütün hususlarını da, bizden çok önce, daha 17 ve 18 inci yüzyıllarda öne sürmüştür. Onlar bütün bunları ütopik bir tarzda hâlâ ileri sürmektedirler, çünkü sınıf mücadelesini ve onun demokraside artan şiddetini görememektedirler, çünkü onlar "barışçı" kapitalizme inanmaktadırlar. Halkı aldatmakta olan ve Kautsky'nin izleyicileri tarafından savunulan emperyalizm altında eşit ulusların barışçı bir birliği ütopyasının tam karakteri işte budur. Bu küçük burjuva ütopya karşısında ağırlığını koyan Sosyal Demokrasinin programı emperyalizm altında ulusların ezen ve ezilen (uluslar) olarak bölünmelerini temel, önemli ve kaçınılmaz olduğunu kaziye olarak (herşeyden önce varlığı kabul edilen şey –kaziye– olarak) öne sürmelidir.

Ezen ulusların proletayası, her burjuva barışçısının (pasifistinin) tekrarlayıp durduğu türden genel olarak ilhaklara karşı ve ulusların eşitliğinden yana kişileşmiş sözlerle kendisini sınırlamamalıdır. Proletarya, ulusal baskı üzerine kurulmuş bir devletin sınırları sonucunda, emperyalist burjuvazi için bu denli 'nahoş' bir sorun karşısında suskun kalamaz. Proletarya, ezilen ulusların belli bir devletin sınırları içinde kalmağa zorlanmasına karşı mücadele etmelidir, bu ise proletaryanın, ulusların kendi kaderini tayin hakkı için mücadele etmesi demektir. Proletarya, 'kendi' ezilen sömürgeler ve ulusların siyasi ayrılma özgürlüğünü talep etmelidir. Aksi halde proletarya için, enternasyonalizm, kof laflardan başka birşey olmayacak; ezen ve ezilen ulusların işçileri arasında ne güven ne de sınıf dayanışması söz konusu olacak; ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunan, fakat ulusların 'kendi' ulusları tarafından ezilmesine ve 'kendi' devletleri sınırları içinde zorla tutulmasına seyirci kalan reformist ve Kautsky'cilerin ikiyüzlülüğü teşhir edilemeyecektir." (*Socialist Revolution and the Right of Nations to Self-Determination-Theses,* Bütün Eserleri, c.22 s.147)

Lenin *"Ulusal Sorun Üzerine Eleştirisel Notlar"* adlı makalesinde işçi sınıfı demokrasisinin programını şöyle özetliyordu:

"Ulusal sorunda işçi sınıfı demokrasisinin programı da şudur: hangi ulus ve hangi dil için olursa olsun her türlü ayrıcalığın kesin olarak ortadan kaldırılması; ulusların siyasal kaderlerini kendilerinin tayin etmesi sorununun, yani bunların tamamen özgür ve demokratik yoldan ayrılmaları ve bağımsız devlet kurmaları sorununun çözüme bağlanması uluslardan birine herhangi bir ayrıcalık tanıyacak olan, ...ulusların hak eşitliğini bozacak olan her türlü davranışı yasaya aykırı

(Devamı 19. sayfada)

MİLLİYETÇİLİK VE ŞOVENİZM (III)

TÜRK ŞOVENİZMİ

Şovenizm ve Milliyetçilik konusunda genel bir giriş yaptıktan sonra, yazı dizimizin devamında, asıl konumuz olan Türk milliyetçiliğini ve şovenizmini ele alacağız. Çünkü, faşizme karşı yürüttüğümüz mücadelenin önemli bir parçası olan ideolojik mücadele, Türk faşizminin ögelerine ve özgüllüklerine karşı aman vermez bir ideolojik uğraşı gerektirmektedir. Türk burjuvazisinin öteden beri süregelen şovenist anlayışı ve milliyetçi demagojileri Türk emekçilerini de geniş ölçüde ve hâlâ etkisi altında tutmaktadır. Bugün Türkiye'de bilimsel sosyalist sınıf bilincine, —her türlü burjuva ve küçük burjuva motiflerinden arınmış— bağımsız işçi sınıfı ideolojisine sahip olan işçi sınıfı sosyalistleri dışında, bilimsel bilince henüz ulaşmamış kitle kesimlerinde, küçük burjuva devrimcilerinde, ilericilerinde, hatta kendisini komünist sayan pek çok kişide milliyetçi şartlanmaların çeşitli tonları veya izleri şu ya da bu şekilde gözlenmektedir.

Hiç unutmamak gerekir ki, bilimsel sosyalizmin en belli başlı ayıraçlarından birisi proletaryanın devlet ve devrim öğretisi ise diğeri de enternasyonalizmdir. Nasıl ki, işçi sınıfı biliminin devlet ve devrim öğretisi önünde en küçük bir ödün, en küçük bir reformist iz işçi sınıfının tarihsel misyonunu burjuvazi çıkarına saptırmak ise, aynı şekilde, işçi sınıfının enternasyonalizm öğretisine karşı en küçük bir milliyetçi motif de, bilimsel sosyalizmi burjuvazi lehine sulandırmak demektir.

Öte yandan proletarya enternasyonalizmini genel geçer bir doğru olarak kağıt üzerinde savunmakla ve bu terimi tekrarlamakla enternasyonalist olunmaz; enternasyonalist olmak, her şeyden önce milliyetçiliğin bütün biçimlerine, tonlarına ve milliyetçiliğin etkilerine karşı da ödünsüz bir mücadeleyi gerektirir.

TÜRK ŞOVENİZMİNİN ÇEŞİTLİ YANSIMALARI

Şovenizm, Türkiye'de resmi ideolojinin ve resmi politikanın en önemli bileşenlerinden birisi olagelmiştir. Burjuvazinin kontrolündeki tüm kitle haberleşme araçlarından ders kitaplarına, Türkiye'nin dış politikasından kahvehane sohbetlerine kadar siyasal ve toplumsal yaşamın her alanında güçlü bir şovenizmi ve onun çeşitli yansımalarını günlük hayatımızda görmek mümkündür.

Örneğin "Türk gibi kuvvetli", "Bir Türk cihana bedel", "Türkün Türkten başka dostu yoktur" gibi tekerlemeler güdümlü olarak günlük dile yerleştirilmiştir. Ayrıca, Atatürk'ün "Ne Mutlu Türküm Diyene", "Türk, övün, çalış, güven", "Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur" ve benzeri sözleri, Türklerin "üç kıtada at koşturmuş ecdadın torunları" olduğu, "Viyana kapıları" ve benzeri "Vatan-Millet-Sakarya" edebiyatı, "Orta Asya" menkıbeleri ve daha pek çok klişe resmi ideolojisi tarafından habire tekrarlanıp durur.

Türk şovenizminin ırkçılıkla karışık zihniyeti bilinçsiz emekçi kitlelere öylesine işlenmiştir ki, örneğin sarışınlara "tüyü bozuk", çekik gözlülere "Tatar", iyice esmer olanlara "Fellah" ve benzeri sözler hakaret amacıyla kullanılan kelimelerdir. Gene, "Ne Şamın şekeri, ne Arabın yüzü", "Kaz uçar da, Laz uçmaz mı" gibi tekerlemeler de halkın günlük dilindendir. Bu kapsamda, Osmanlıların (Saray'ın ve egemen Osmanlı aristokrasisinin) Türkleri küçüksemek için kullandıkları tekerleme ve deyimler de, burjuva devriminden sonra başlayan Türk milliyetçiliği tarafından Kürtler için kullanılan ve bugüne dek gelen sözler olmuştur. Şovenizm gazetelerin spor sayfalarına, ya da futbol maçlarında kötü oynayan takımların oyuncularını "kansızlar" diye yuhalayan (futbolcuların Türk kanından gelmediğini söyleyerek onlara en büyük hakareti yaptığını sanan) tribün fanatiklerine kadar boyutlanmıştır.

Bunun içindir ki, Kuzey Kıbrıs işgal edildiğinde tüm toplum adeta bir isteriye tutulmuş gibi kendinden geçer, böyle bir azgın şovenizm altında küçücük çocuklar bile okuldaki arkadaşlarını "kalleş Yunan, Alçak Palikarya" diye pataklamaya kalkışır, yıllardır aynı apartmanda oturan bir Rum ailesiyle o apartmandaki Türkler selamı sabahı keserler, böyle olduğu içindir ki, "milli bayramlarda" herkesten önce azınlıklar (Rum, Ermeni ve Yahudi yurttaşlar) balkonlarına bayrak asarlar, bu nedenledir ki, aynı bayramlarda bayrak asmayan Türk ailelerine kızan sokaktan geçen kimi haddini bilmezler kapıyı çalıp "Bayrak asın" diye çıkışmak cüretini kendilerinde bulabilirler ya da karakola gidip ihbar ederler. Gene bunun içindir ki, ülkemizde pek çoklarına göre dünyadaki en güzel şekil ay ile yıldız, en güzel renk uyumu kırmızı ile beyaz, en güzel spor forması milli takım forması, en gurur verici kelime "milli" kelimesi, en güzel müzik İstiklal Marşı'nın bestesi, en güzel şiir istiklal Marşı güftesi, en güzel destan Ergenekon, en güzel masal Dede Korkut Masalları, en güzel roman Bozkurtların Dönüşü, en "bilimsel eser" Nutuk, dünyanın gelmiş geçmiş en büyük insanı ise Kemal Atatürk'tür, ilh..., ilh...

Küçük yaştan beri Türk çocuklarının zihinlerine şovenist görüşler aileleri tarafından, okul kitapları tarafından, kitle haberleşme araçları tarafından enjekte edilir. Türklerin nasıl da kahraman oldukları, nasıl da savaşçı oldukları, dünyayı nasıl titrettikleri —örneğin Hunlar Avrupa'ya sarktıklarında ya da Osmanlılar Viyana'yı kuşattıklarında Avrupalıların nasıl korktukları, Barbaros'un, ünlü Türk korsanlarının Akdeniz'de nasıl düşman gemilerine korku saldıkları boyuna anlatılıp durur. Bugün hâlâ İtalyancada kullanılan "Mamma La Turka" (Anne, Türkler geliyor) şeklindeki korku deyimi de eski devirden kalmıştır, ama Türk şovenistleri bunu övünçle anarlar. Bu ve benzeri dehşet saçma olayları tarih boyunca birçok milliyetin geçmişinde vardır, günümüz dünyasında da vardır, Nazilerin terörü, Amerikan emperyalistlerinin Vietnam'daki vahşeti, Fransızların dehşetengiz lejyonları ya da Cezayir'deki, Sahra'daki, Hindiçini'deki zulümleri, siyonistlerin Filistinliler üzerindeki tahakkümü vb. gibi... Hangi devlet veya milliyet bunlarla övünüyorsa, dehşet saçmayı, titretmeyi, denizleri haraca kesmeyi (korsanlığı) erdem diye gösteriyorsa, bu, şovenizmin resmi ideolojide kutsanması demektir, savaşın, militarizmin, mezalimin, yani her türlü insanlık karşıtı davranışın yüceltilmesi demektir.

TÜRK ŞOVENİZMİNİN ÖVÜNCÜ ORTA ASYA TÜRKLERİ

Türk şovenistlerinin en büyük övünç kaynakları tarihten gelmektedir. Bunlardan birincisi Orta Asya Türkleridir. Orta Asya Türkleri sadece Turancıların, ülkücü faşistlerin değil atatürkçü faşistlerin de ve şovenizmin et-

kisi altındaki başkalarının da kutsadıkları bir kökendir. Orta Asya Türklerine duyulan bu hayranlık resmi ideolojide, okul kitaplarında, burjuva politikacılarının anlayışlarında güçlü bir şekilde yaşamaktadır.

Bu nedenle şovenizmi mahkum ederken, şovenistlerin en büyük iftihar kaynaklarından olan Orta Asya Türkleri'nin ne olup ne olmadığına kısaca değinmekte yarar var.

Orta Asya Türkleri değişik boy'lar (klanlar) halinde yaşayan göçebe bir çoban kavmi idiler. İnsanlığın gelişme evrimi incelenirse bütün toplumlar böyle bir aşamadan geçmişlerdir, bu genel doğruya soyutlamayla bakılırsa Türklerin de çobanlık ve göçebelikten geçmiş olmasında şaşılacak birşey yoktur.

Ne var ki, Türklerin çobanlığı tüm insanlık toplumunun evrimi kronoloji içinde incelendiğinde, Orta Asya Türkleri ile övünmenin ne denli gülünç olduğu görülür.

Bilindiği gibi ilkel insanlık toplumunun gelişme evriminde birinci işbölümü çobanlık (yani hayvanları avlamaktan çıkıp, onları alıp beslemeye, yetiştirmeye, evcilleştirmeye geçiş), ikinci iş bölümü tarım (toprağı işleyip ürün elde etmek), üçüncü işbölümü ise ticarettir. İlkel insan toplulukları üçüncü işbölümünü gerçekleştirdikten sonra uygarlığa geçmiş sayılırlar. Uygarlık ve tarih üçüncü işbölümü ile başlar.

İnsanlık toplumu uygarlığa geçtikten ve Ön Asya'da, Ege'de, Akdeniz'de, Çin'de, Hint'te uygarlığın üstyapı biçimlenmeleri olan devletler kurulduktan binlerce yıl sonra bile Orta Asya Türkleri hâlâ göçebe ve çoban olarak yaşıyorlardı. Örneğin ilk büyük medeniyetlerden olan Babil, Yunan, Mısır, Roma medeniyetleri ve devletleri milattan önce 3000 yıllarında kurulmuşlardı, oralarda tarıma geçilmesi ve yerleşik toplum haline dönüşülmesi ise M.Ö. 5000 yıllarına kadar gider.

Türklere gelince, bugünkü resmi tarihi doğru kabul etsek bile Türklerin ilk devleti Göktürkler tarafından Milattan sonra 552 yılında kurulmuştur. Bilimsel ölçütlerle bunun devlet olup olmadığı tartışılır, çünkü Türkler bu tarihte hâlâ kentleşmedikleri gibi tarıma başlayıp toprağa bile yerleşmiş değillerdir, çobanlıkları ve göçebelikleri devam etmektedir. Göktürk Devleti diye tanıtılan şey olsa olsa, değişik kabilelerin en güçlüsü olan Göktürklerin (Tukyu'ların), diğerleri üzerinde üstünlük kurmasıdır, bugünkü resmi Türk tarihine göre, "Göktürklerin hakanı Bumin Han Orta Asya'daki çeşitli Türk kavimlerine kurt başlı bayrağın altında toplamıştır". Nitekim bu "devlet" 30 yıl bile yaşamaz, 581'de ikiye bölünür, önce Doğu Göktürkler sonra da Batı Göktürkler Çinlilerin hakimiyeti altına girerler. Esasen bu dönem Göktürk egemenliğindeki Türk kabilelerinin, başta Türgişler olmak üzere birbirleriyle kıyasıya savaşmaları ile geçer. Göktürk Devletinden sonra kurulan ikinci Türk devleti Türgiş(Kutluk) ise 57 yıl yaşadıktan sonra Emevilere yenilerek ortadan kalkar. Türklerin Emeviler zamanında başlayan müslümanlaşması, Abbasiler zamanında hızlanır, önce Karluk (Karahan) Türkleri müslüman olurlar, bunları Oğuz Türkleri izler, tarihçilerin ifadesiyle "günde 200 bin çadır Oğuz Türkü" müslüman dinine geçer. Buradan da anlaşılacağı gibi daha sonra Selçuk devletini kuracak olan Oğuz Türkleri de göçebe ve çobandırlar. Oğuz Türklerini de Türk tarihçileri "devlet" diye tanımlamakla birlikte, gene kendilerinin deyimiyle, bunlar da 10 uncu yüzyılda bile "göçebe boylardı". Yani hâlâ bile toprağa yerleşmiş (tarıma dahi ulaşmış) değillerdi. Derken Oğuzların Kınık boyundan gelen Salçık (Selçuk), 10 uncu yüzyılın ikinci yarısında kabilesiyle birlikte müslüman olur. Selçuk devleti ise 1038 yılında kurulur. Selçuklular daha sonra Doğu Roma İmparatorluğu ile savaşa tutuşurlar. Türklerin toprağa yerleşmeleri 12 nci yüzyıla kadar sürer ve Anadolu'ya yerleşmekle kesinleşir. Selçuk Türkleri Anadolu'ya yerleşip, yerleşik bir toplum olduklarında, Orta Asya'dan göçebe Türk toplulukları hâlâ akın akın gelmekteydiler ve Selçuklu Devletini yıkan da göçebe Oğuz kabileleri idi (1153).

Demek ki, Türk şovenizminin övünç kaynağı olan Orta Asya Türkleri uygarlığa geçiş bakımından başka kavimlerin binlerce yıl gerisinde kalmışlardır. Bunun içindir ki, Orta Asya Türklerinden bugünkü Türk şovenistlerine miras kalan tek şey şiddet olmuştur. Örneğin bir milliyet kendi tarihiyle veya hatta milliyet öncesi devirleri ile övünecekse, bunun temel ölçütü o tarihin insanlık toplumuna katkı derecesi olmalıdır. Bu objektif açıdan bakılırsa, Orta Asya Türkleri, örneğin iş aletlerinin geliştirilmesi, tekniğin ilerlemesi, doğaya karşı mücadelesinde insanlığın gelişmesi, keşif ve icatların yapılması, ya da sanat ve kültür yönünden, Türkler, Selçuklu Devletine yani Milattan sonra 11 inci yüzyıla varıncaya dek insanlığa ne gibi hizmetlerde bulunmuşlardır? Hiç.

Türklerin gelişmeleri ancak kendilerinden çok daha ileride olan toplumların, kültürlerin etkisi altına girmeleriyle, islamlığın yaygınca kabul edilmesinden sonra başlar. Bunun dışında, anlı şanlı Orta Asya Türklerinden geriye birşey kalmamıştır. Esasen toprağa yerleşip sürekli bir tarıma başlamayan, oradan da kentler kurup uygarlığa geçemeyen bir ilkel kavmin, bir göçebe çoban toplumunun geriye kıl çadırdan, kımızdan (at sütü) ve "at-avrat-silah" tekerlemesinden başka bırakacak birşeyi olamazdı.

Türklerin kültürel gelişmeleri, daha doğrusu bir kültür sahibi olmaları, bilime yönelmeleri, sanat ürünleri vermeye başlamaları Selçuklular ve özellikle Osmanlı Devleti ile başlar. Şayet kültür kavramını geniş anlamında alırsak, Selçuk öncesi Türklerin kültürü olsa olsa bir çoban toplumunun kültürüdür. (aslında, kültür kelimesinin kökeni tarımdır; bu açıdan bakılırsa, insanlık toplumu üçüncü işbölümünü gerçekleştirmişken, Türkler binlerce yıl boyunca ikinci işbölümünün de öncesindeydiler, yani yerleşik bir toplum bile değildiler. Kelimenin bu etnolojik kökenine sadık kalınırsa —kültür kelimesinin insanlık diline ilk kez toprağın işlenmesi, "kültive edilmesi" kavramından girdiği gözönünde tutulursa— M.S. 11 inci yüzyıka kadar Türk kavminin kültür sahibi bile olmadığını söylemek gerekir.)

Daha tarıma bile ulaşmamış bir çoban toplumunun ekonomisi hayvancılığa ve talana dayanır. Orta Asya Türklerinden günümüze kalan da zaten talancı şiddetin —kahramanlık menkıbeleri haline dönüşmüş— mirasıdır. Elbette ki, şovenistlerin dilinde bu talan terörü "edebi" bir kisveye bürünmüştür: talan'ın adı "akın", talancıların adı ise "akıncılar" olmuştur.

İşte Türk şovenistlerinin Orta Asya'daki atalarıyla övünmelerinde şiddetin hemen hemen tek motif olarak bir övünç konusu yapılmasına şaşmamak gerekir. Çünkü o döneme ait ortada övünebilecekleri başka bir şey yoktur. Esasen en azılı şovenistler olan faşistlerin de tapındığı tek şey şiddettir, güçtür, zorbalıktır. Bu şiddet ister MHP eliyle uygulanan faşist sokak terörü olsun, ister Kenan Evren Cuntası'yla gelen faşist devlet terörü olsun, her durumda Orta Asya Türklerinin talan ekonomisinin gereği olan şiddet kutsanır.

●●●

Türk şovenizminin tarihsel övünç kaynaklarından olan Osmanlı İmparatorluğu konusunu gelecek yazımızda ele alacağız.

Bir Yerli McCarthy'nin Hezeyanları

Önce aşağıdaki satırları hep birlikte okuyalım:

"Bulgar Sofya Press Ajansı ve yorumcusu Dimitr Şişmanov'un bu köşenin yazarı ve sözkonusu dava nedeniyle radyoda yaptığı yayınlar nerelerde yayınlanmıştır, bilir misiniz? Bu yayınlar yurtdışında bir devletin emrinde çalışan sol görüntülü uşak ruhluların yabancı kaynaklarca beslenen yayın organlarında çıkmıştır. Buna bir diyeceğimiz yok. Çünkü bunlar "sahiplerinin seslerini" yansıtmakla görevli aşağılıklardır. Türk sosyalizminin en bağışlanmaz hainleri de bunlardır."

Bu satırlar Rauf Tamer, Ergun Göze veya Ahmet Kabaklı vb. gibi sağın kalemşörlerinden birisine ait değildir. Türk burjuvazisinin ve onun gerici-faşist kalemlerinin ötedenberi bilimsel sosyalizme karşı kullandığı bu ağıza sarılan şahıs, adı solcuya çıkmış bir gazetecidir.

Bay Uğur Mumcu'dur.

Gazetemizin Mart sayısında U. Mumcu'yu teşhir eden yayınımız belli ki, adı geçen gazeteciyi rahatsız etmiş. Orada dile getirilen gerçeklere ve kendisine yönelttiğimiz suçlamalara cevap veremeyeceği içindir ki, Tercüman yazarlarının kalemini kuşanmış.

Mübarek olsun, hayırlı uğurlu olsun. Uğur Mumcu için, hangi yolun yolcusu olduğu bizce meçhül değil, demiştik. İşte o da yolcusu olduğu yolun gereğini yapmaya devam ediyor ve yerli Mc.Carthy'cilerden biri olduğunu ispatlıyor.

U. Mumcu'ya hiç mi hiç saygımız yok, çünkü kendisi bilimsel sosyalizmin "sol" kisveli bir düşmanı olarak dahi ciddiye alınmaya değemeyecek kadar kişiliksiz ve zayıf karakterli biri. Ne ki, sütunlarını işgal ettiği gazeteyi karanlık amaçlara daha uzun süre alet etme niyetini sürdüreceği için Mumcu ile uğraşacağız.

Bulgar yazarı Şişmanov'un adı geçen iki yorumunu ülkemizde gazetemiz yayınlamıştır. Orada söylediğimiz sözleri gene aynen tekrarlıyoruz: "Bay Mumcu peşpeşe yazılarla sosyalist Bulgaristan'a karşı iftira kampanyasını sürdürürken ve kitaplar yayınlarken, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin bu iftiraları teşhir eden açıklamaları faşizmin sultası altındaki Türkiye kamuoyundan özellikle gizlenmektedir. Bu nedenle, gazetemiz U. Mumcu'nun kampanyadaki işlevini teşhir ederken, bu rezil kampanyanın boy hedefi olan sosyalist Bulgaristan'ın konuya değgin açıklamalarını —sağlı "sollu" yanıltılmak istenen— Türkiye kamuoyuna iletmeyi sosyalist ve barışsever bir ödev saymaktadır."

Evet, aynen böyle dedik ve Mumcu ve benzerlerine karşı aynen böyle demeye ve yapmaya devam edeceğiz. Bundan da onur duyacağız. Çünkü ne biz uşağız, ne de sosyalist bir ülkenin uşağa ihtiyacı vardır. Uşak tutmak ve beslemek sömürücü sınıflar ortaya çıktığından bu yana onlara has olmuştur. Çünkü efendi-uşak ilişkisi ancak sömürücü sınıflara ve sömürücü sınıflı toplumlara özgüdür.

Biz bilimsel sosyalizmi özümlemiş ve işçi sınıfının kurtuluşuna, bilimsel sosyalizme ve proletarya enternasyonalizmine kendini adamış insanlar olarak uşak beslemenin ancak kapitalist, emperyalist devletlere, sömürücülere özgü olduğunu biliyoruz. Bunu bildiğimiz içindir ki, U. Mumcu'nun telaşını da, kendindeki uşaklık kompleksini de yadırgamıyoruz.

Hep bilinir, "Kişiyi nasıl bilirsin?" diye sormuşlar, "Kendim gibi" diye cevap almışlar. Bay Mumcu da kendinden yola çıkarak başkalarını da kendisi gibi sanmaktadır.

Örneğin, toplam yüzelli binden fazla yurtseverin, demokratın tutuklandığı, on binlerce insanımızın işkence gördüğü, darağaçlarının kurulduğu, insan hak ve özgürlüklerinden hiç birisinin zerresinin bile bulunmadığı, toplum hayatında ve basında, siyasal alanda en küçük bir demokrasi kırıntısına bile göz yumulmadığı bir dönemde Uğur Mumcu Cumhuriyet' in kimi namuslu yazarlarından farklı olarak yeni misyonlara soyunmuştur, soyundurulmuştur. Önce 12 Eylül öncesi parlamentosunu teşhir etmek kılıfı altında K. Evren'in pek hoşlanacağı bir yazı serisi hazırlayarak o burjuva parlamentosunun faşist bir Cunta tarafından feshedilmiş olmasını Cumhuriyet okurları gözünde aklamak kurnazlığına heveslenmiştir. Böylece "Neydi o parlamentonun hâli, bakın beş kişilik bir konsey ülkeyi ne güzel yönetiyor, şakır şakır kanun çıkarıyor" diye propaganda yapan Cunta'nın ekmeğine yağ sürmüştür.

Derken Papa suikasti ile birlikte yeni işlevler üstlenerek "iz sürmeye" başlamış, CİA ajanlarıyla içli dışlı olmuş, onlarla birlikte televizyonlara çıkmış, gazeteci Abdi İpekçi'yi katleden eli sıkma şerefsizliğini göstererek gazetecilik mesleğini lekelemiştir.

Daha da önemli bir nokta var: Bay Mumcu Papa suikastinin ardındaki "Bulgar izi"ni süreyim derken ve Beyaz Saray'ın bu soğuk savaş kampanyasına "soldan" katılırken ve bu suikastin arkasında Bulgaristan'ın ve Sovyetler Birliği'nin bulunduğunu ispatlamaya çalışırken, faşist Ağca'nın CİA-Mafia işbirliği emrindeki profesyonel katillik görevine de, hiç utanmadan "yeni enternasyonalizm" diye aklı sıra fiyakalı bir terimle kılıf geçirerek, suçu sosyalist ülkelerin üzerine yıkmak için ter dökerken, bizzat onu kullanan mihraklar kendi kampanyalarından vazgeçmişler ve bu iftiranın dünya kamuoyu önünde tutmadığını, dahası da olayın deşilmesiyle kendilerinin suçüstü yakalanacağını gördüklerinden, bir İtalyan gazetesinin de söylediği gibi şimdi de "olayın üzerine tonlarca su dökmeye" ve olayı küllemeye, unutturmaya çalışır olmuşlardır. En son olarak da CİA başkanı yaptığı bir açıklamada, Papa suikastinin ardında Bulgaristan'ın ve sosyalist ülkelerin bulunmadığını söylemek zorunda kalmıştır.

Bay Mumcu ise buna rağmen, hatta belki de bu nedenle —onca uğraşının onca kalemşörlüğünün, onca hizmetinin bu kadar çabuk boşa çıkmasından ve rezil olmasından duyduğu öfkeyle— kendisini teşhir etmiş olanlara bu denli saldırmaktadır. Ama ona hatırlatalım ki, bu bütün uşakların, bütün hizmetkârların kaderidir. Kullanılıp, kullanılıp, günün birinde işleri bitince bir tuvalet kağıdı gibi bir köşeye atılırlar.

Mumcu henüz bir köşeye atıldı mı, atılmadı mı, bilemeyiz, ona ileride daha başka misyonlar düşer mi, düşmez mi, onu da bilemeyiz ama Papa suikastinin ardında sosyalist Bulgaristan'ın ve Sovyetler Birliği'nin varolduğunu ispatlamak için yaptığı her türlü gayret fos çıkmıştır. Ve sadece bu dahi, yani en önde gelen CİA yetkililerinin Uğur Mumcu'nun ispat çabaları istikametine ters açıklamalar yapmak zorunda kalmaları dahi, bu kampanyanın içyüzünü sergilediğimiz ve Mumcu tipi yeni bir McCarthy'nin teşhirini yaptığımız için hezeyanla kendinden geçen Mumcu'nun bize yönelttiği küfürlerin lisan-ı münasiple sahibine iadesi için yeterlidir; evet Mumcu'nun ispat etmeye çalıştığı "Bulgar parmağı iddiası" bizzat kendi efendisinin ağzından tekzip edilmiştir. Artık bu konuda bizim konuşmamıza bile hâcet yoktur ve Uğur Mumcu, bir kez daha kendi haysiyetsizliğiyle başbaşa kalmıştır.

Yayın organlarımızın "yabancı kaynaklarca" veya "bir devlet tarafından" beslendiğine gelince: bunu

da zehir hafiye U. Mumcu'nun kendi tahkikatına bırakıyoruz. Resmi makamlardan, İtalyan avukatından ve birinci derecede akrabalarından başka herhangi bir kimseyle görüşmesi kanunca yasak olan, faşist katil Ağca'nın hücresine kadar giren Mumcu, öteden beri sıkı-fıkı olmaya özen gösterdiği Türk istihbaratçıları arasındaki arkadaşlarına bir sorsaydı öğrenecekti ki, yayın organımızı dağıtan, yayan, okuyan nice militan faşizmin işkencehanelerinde, zindanlarda —diğer pek çok kardeşleri gibi— çile çekmişlerdir, çekmektedirler. Onların binlercesi ise yurdun dört bir yanında örgütlü özgürlük savaşçıları olmanın ve faşizme boyun eğmemenin gururuyla binbir meşakkate katlanmaktadır. Polis işkencehanelerindeki en pespaye 1. Şube memuru ağzıyla konuşan Mumcu'ya hatırlatalım ki, dünyanın her yanında olduğu gibi ülkemizde de işçi sınıfı ve halk güçleri kendi partilerini finanse etmektedirler. Ama, Mumcu, solculuğa heveslendiği yıllarda bile hiç bir zaman halka güvenmediği inanmadığı, solculuğu da, devrimciliği de, tepeden inme metodlarda öngördüğü, halksız bir solculuk, halksız bir "devrim" peşinde koştuğu ve bunun gereği olarak Türk devletinin kimi kurumları içindeki "sol kanatları" kolladığı için, onun daracık dünyasında siyaset anlayışında, halkı hor gören, küçümseyen ve işçi sınıfının, emekçi halkın ileri unsurlarının fedakârlığını hiç bin zaman tanımayan, militanlığın ve sosyalizme adanmışlığın, özverinin ne olduğunu bilmeyen dar ufkunda siyaset ancak şu veya bu devletin mali kaynaklarına dayanılarak, ya da içinde mücadele edilen ülkenin devletinin çeşitli kanatlarına yaslanılarak yapılır. Çünkü Mumcu "devrimci" olduğu sıralarda bile onun devrimciliği İttihat Terakki mirasıydı ve İttihatçıların siyaset anlayışı mutlaka bir devlete yaslanarak politika yapmaktı.

Bunun ötesindeki siyaset U.Mumcu'nun havsalasının ve siyaset anlayışının dışında olduğu için ve onun indinde özverinin adı budalalık, halka inanmanın adı enayilik olduğu için, o ancak militanlığı da olsa olsa bir devletten para almak için yapılabileceğine inanmıştır. Başka türlü bir mücadele anlayışı onun lügatinde yoktur. Onun değer yargılarının çapı bu kadardır, Tercüman ya da benzeri gazetelerdeki refikleri gibi.

U.Mumcu'nun da artık dahil olduğu bu tür Bâb-ı âli esnafından niceleri gelip geçmiştir, bunlar yazdıkları dönemlerde görevlerini yapmışlardır, işleri bitince de unutulup gitmişlerdir.

Sahibinin sesi olma tıynetini taşıyanları kullanacak tıynette olan da sosyalist ülkeler değil, olsa olsa kapitalist devletlerdir ve özellikle dünyanın en büyük emperyalist hoparlörü olan ABD'dir. Zaten bu terimin ilk mucidi de Amerikalılardır. Esasen R.C.A. Victor firmasının ünlü âlamet-i fârikasının bugünkü siyasal sahibi de bellidir: ilk üç harften ilki R çıkmış, geri kalan ikisinin arasına bir I konulmuş, böylece deyim tam yerini, ses ise sahibini bulmuştur.

Konuyu merak edenlere önce şunu salık veririz: herşeyden önce Mumcu'nun sesinin sahibini aramalıdırlar. Örneğin o sesin baş notalarından birisi olan Paul Henze ile Mumcu arasındaki ilişkileri merak etmelidirler; ya da avukatı, sorgu hakimi ve İtalyan gizli servisi ajanları dışında başka hiç kimseyle görüştürülmediği resmen açıklanmış olan Ağca'yla görüşüp konuşma şerefine Bay Mumcu'nun nasıl nail olduğu, bu müthiş gazetecilik başarısının sırrını düşünmelidirler. Veya, Paul Henze'nin CIA'daki önemli bir kişi olduğu ülkemizde ilk kez KİTLE tarafından yayınlandıktan, yani Bay Mumcu'nun foyası ortaya çıkarıldıktan sonra kendisinin telaşlanıp bir yazısında Paul Henze'nin CIA ajanı olduğunu yazdığını, fakat bu kişiyle olan ilişkilerinden söz etmekten gene de korktuğunu gözönünde bulundurmalıdırlar.

Suçüstü yakalanmış olmanın telaşı ve Papa suikasti konusunda sesin asıl sahibinin de artık başka havalar çalmak zorunda kalması ile yüzüstü bırakılıveren U. Mumcu'ya ise anti-komünizmin en paslı çakaralmaz silahından başka birşey kalmamıştır.

Mumcu'nun elindeki bu silah aynı yazısında Kasım Gülek'e de dönmüştür. "Gülek'in eşinin sahip, kendisinin ise yazı işleri müdürü olduğu bir küçük gazetede" de bazı resmi Bulgar beyanlarına yer verildiğini söyleyen Mumcu "Kendisini uyarıyoruz" diye Gülek'i de tehdit etmektedir. Yani "seni de Rus uşağı ilân ederim hâ, üstelik de yazı işleri müdürü olduğun için jurnalleyip içeri bile tıktırırım" demeye getirmektedir. Mc.Carthy'ciliğin bundan âlâsı olur mu?

Kasım Gülek'in pek çok Amerikalı dostu vardı. Hatta bir zamanlar onun Amerikan istihbaratçısı Albay Fence ile dostluğu da dillere destandı. Mumcu belki Gülek'i de "yeni tip enternasyonalizm" içine dahil etmiştir. Ve de belli ki, Mumcu'nun dilindeki "yeni tip enternasyonalizm" deyimi, her istediğine kara çalmak içindir. Yani açıktır ki, "yeni tip enternasyonalizm" yoktur ama bu terimin mucidinin şahsında bir "yeni tip Mc. Carthizm" sahnededir.

KİTLE'nin Bay Mumcu ile ilgili sözkonusu yazısını şöyle bitirmiştik:

"Bizim açımızdan Mumcu'nun ne olduğu ve ne olacağı önem taşımaz, ama bu konuda önemli olan Cumhuriyet gazetesinin böyle oyunlara alet edilmesidir. Bırakınız her türlü siyasi mülâhazayı, salt gazetecilik açısından bile olay mâzur görülemez: Cumhuriyet'in kandi yazarlarından birisini Ağca'ya göndermesi ve bu yazarın Ağca'nın elini sıkması herşey bir yana gazetecilik mesleğini yaralamıştır.

Çünkü Ağca, *birincisi* profesyonel bir katildir; *ikincisi* BİR GAZETECİNİN KATİLİDİR.... Uğur Mumcu'nun sıktığı el, bundan çok değil 4 yıl önce Abdi İpekçi'ye kurşun sıkan, tabancanın tetiğini çeken eldir. Sadece bu dahi Cumhuriyet'in hangi oyunlara alet edildiğini göstermeye yeter. Kaldı ki, Batı dünyasında dahi hiç bir ciddi gazetecinin ciddiye almadığı ithamlara sayfa açmak Cumhuriyet'i yaralamıştır. Sonuçta Cumhuriyet de şu veya bu şekilde soğuk savaşın bir iftira kampanyası içine sokulmuştur. Asıl üzücü olan budur."

Bu tespitimizde yanılmamışız. Uğur Mumcu da foyası ortaya çıkmış olmanın çaresizliği içinde selameti Cumhuriyet gazetesine sığınmakta bulmakta ve yukarıda alıntı yaptığımız yazısını şöyle bağlamaktadır:

"Cumhuriyet gazetesi, Başyazarımız Nadir Nadi'nin öncülüğünde bağımsız kişiliği ve şaşmaz doğrultusu ile gerçekleri dün olduğu gibi bugün de gün ışığına çıkarmaya devam edecektir. Bizi bu yoldan döndürmeye kimsenin gücü yetmez, kimsenin!" (Cumhuriyet, 10 Mayıs 1983)

Görüldüğü gibi Bay Uğur Mumcu, suçluların telaşı içinde, Cumhuriyet gazetesini, onun başyazarını, tüm yazarlarını ve gazetecilerini kendisine suç ortağı göstererek ucuz kabadayılıktan medet ummaktadır. Mezarlıktan geçerken ıslık çalıp, yüksek sesle haykırarak korkusunu bastırmaya çalışmaktadır. Cumhuriyet gazetesinin eteklerine yapışmakta, bu denli rezil olduktan sonra, beş paralık bile itibarı kalmadıktan sonra, şimdi de Cumhuriyet'teki sütununu kaybetme korkusunun paniğini yaşamaktadır. Gerçekten de bir kötünün bin mahalleye zararı vardır ve Mumcu ta tepesine kadar batmış olduğu bataklığın çamurlarını aynı gazeteye ve onun mensuplarına bulaştırarak işin içinden sıyrılacağını ummaktadır.

Bu kadar zavallılaşmış bir kimseye denilecek hiç bir şeyimiz olmasa bile, kendisi Çumhuriyet'te yazdığı müddetçe yakasını bırakmayacağız.

Ta ki, kendinden önceki dönekler gibi gerçek yerini ve gazetesini buluncaya dek.

Çünkü Mumcu'nun Cumhuriyet'te bir McCarthy şubesi açma gayretlerine seyirci kalamayız.

MİLİTARİZMİN YENİ SALDIRISI

Evren Cuntası'nın Irak Kürdistanı'na karşı düzenlediği askeri herakât Türkiye'deki faşist diktatörlüğün tıynetini bir kez daha gözler önüne serdi.

Türk ordusunun giriştiği bu mevzii muharebe, Irak Kürdistanı'nda özgürlük için savaşan Kürt yurtsever güçlerini arkadan çevirme harekâtı olduğu için kanlı Saddam rejiminin onayı ile gerçekleştirilmiştir. Daha önce de çeşitli vesilelerle defalarca belirttiğimiz gibi Irak ile Türkiye hükümetleri Kürtlere karşı işbirliği içindedirler. Hakkâri'nin Çukurca yöresinden sınırı 30 km. kadar aşarak Irak Kürdistanına giren Türk birlikleri işgal ettikleri topraklarda Kürt halkına karşı katliama girişmişlerdir. Gazetemiz baskıya verilirken bölgeden gelen ilk haberlerde Türk ordusunun kendisine büyük bir sahra hastanesi kurduğu ve çarpışmaların sürdüğü belirtilmekteydi. Aşağıda saldırının başladığı sabah TSİP Genel Başkanının dünya haber ajanslarına ve belli başlı gazetelere iletti̇ği konuyla ilgili protesto demecini bulacaksınız:

"Ülke içinde insan haklarını tümüyle ayaklar altına almış ve bütün temel özgürlükleri ortadan kaldırmış olan Türk generaller rejimi şimdi de Irak Kürtlerine karşı bir savaş başlatarak yeni maceralar peşinde koşmaktadır. 9 yıl önce Kuzey Kıbrıs'ı istila eden, Birleşmiş Milletler kararlarına rağmen askerlerini adadan çekmeyen, bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti'nin egemenliğini ve toprak bütünlüğünü ihlâle devam eden, son zamanlarda da "bağımsızlık" ilanıyla Kuzey Kıbrıs'ı ilhak etme planları yapan ve bu suçlarla yüklü bulunan Türkiye Cumhuriyeti, şimdi de işbaşındaki Cunta eliyle yayılmacı emellerinde yeni bir adım atmıştır.

Şunu öncelikle vurgulamak isterim ki, Türk diktatörlüğünün bu son eylemi, sadece Orta Doğu'da barış ve güvenliğe karşı girişilmiş bir hareket olmayıp, aynı zamanda Türkiye halkının barışsever özlemlerine ve istemlerine de tümüyle aykırıdır.

Türkiye'de Kürtlere vahşice kan kusturan askeri rejim, şimdi de Irak Kürtlerine saldırarak Türk devletinin şovenist politikasını tırmandırmaktadır."

Yazılı demeçte ayrıca Cunta'nın 6 Kasım'da yapacağını ilan ettiği genel seçimleri demokrasiye geçiş diye yorumlayan veya o eğilimde olan batılı çevrelere bir hatırlatma yapılarak bu son militarist harekâtın iç politikaya dönük bir manevra niyeti yanına da dikkat çekilmektedir.

«BİZ BARIŞ İSTİYORUZ»

ABD'nin Manchester kentinde yaşayan Samantha Smith adlı bir kız çocuğu Yuri Andropov'a bir mektup yazarak 10 yaşında olduğunu, ABD ile SSCB arasında çıkabilecek bir nükleer savaştan korktuğunu ifade etmiş ve Andropov'a "Savaştan yana mısınız, değil misiniz? Şayet savaşa karşıysanız savaşı nasıl önlemek istediğinizi lütfen söyler misiniz?" diye sormuştur.

Aşağıda Andropov'un Samantha'ya gönderdiği mektubu bulacaksınız:

"Sevgili Samantha Smith:

Son günlerde senin ülkenden ve dünyanın diğer ülkelerinden bana gönderilen mektuplarla birlikte senin mektubunu da aldım. Mektubundan belli ki, senin ülkenin yazarlarından Mark Twain'in kitabındaki Tom Sawyer'in küçük arkadaşı Becky gibi cesur ve açık yürekli bir kızsın. Bu kitabı ülkemizin bütün erkek ve kız çocukları bilirler ve severler.

Mektubunda, ülkelerimiz arasında bir nükleer savaşın çıkmasından korktuğunu söylüyor ve bunu önlemek için birşeyler yapıp yapamayacağımızı soruyorsun.

Sorduğun soru hiç kuşkusuz hiçbir insanın ilgisiz kalamayacağı en önemli sorunların başında gelmektedir. Sorduğun soruyu ciddiyetle ve açıkyüreklilikle cevaplandırmak istiyorum.

Evet, Samantha, biz Sovyetler Birliğindekiler, ülkelerimiz arasında veya dünyanın herhangi bir yerinde hiçbir savaşın dahi çıkmaması için elimizden gelen herşeyi yapıyoruz. Bu her Sovyet yurttaşının dileğidir. Bunu bize devletimizin büyük kurucusu Viladmir Lenin öğretmiştir.

Sovyet yurttaşları bir savaşın ne denli feci ve korkunç bir şey olduğunu çok iyi bilirler. Bundan 42 yıl önce dünyada hakimiyet kurmak isteyen Nazi Almanyası ülkemize saldırmış, binlerce kentimizi ve köyümüzü yakıp yıkarak çöle çevirmiş, milyonlarca Sovyet erkeğini, kadınını ve çocuğunu öldürmüştü.

Zaferimizle biten bu savaşta, Birleşik Amerika ile ittifak yapıp halkları Nazi boyunduruğundan kurtarmak için birlikte savaşmıştık. Umarım ki, bu gerçeği okuldaki tarih derslerinden biliyorsundur. Bugün biz uzak olsun, yakın olsun dünyadaki tüm komşularımızla barış içinde yaşamayı, ticari ilişkilerde bulunmayı ve birlikte çalışmayı çok mu çok arzu etmekteyiz. Ve kuşkusuz ki, bu isteğimiz ABD'yi de içine almaktadır.

Hem Amerika, hem de biz milyonlarca insanı öldürebilecek korkunçlukta silahlara sahibiz. Fakat biz bunları asla kullanmak istemiyoruz.

İşte bu nedenle, Sovyetler Birliği bu silahları ilk kullananın asla ve asla kendisi olmayacağını tüm dünyaya ilan etmiştir. Ve biz bu silahların üretiminin durdurulmasını, stoklarının imha edilmesini çok kesin bir şekilde önermekteyiz.

Sanırım ki, bu, senin "Dünyayı ve ülkemizi niçin ele geçirmek istiyorsunuz?" diye soran ikinci sorun için de bir cevap olacaktır. Biz asla böyle bir şey istemiyoruz. Büyük ve güzel ülkemizde hiç kimse —ne işçiler ve köylüler, ne yazarlar ve doktorlar, ne yetişkinler ve çocuklar, ne de hükümet üyeleri— hiç ama hiç kimse büyük ya da "küçük" herhangi bir savaş istememektedir.

Biz barış istiyoruz, yani bizim kendi uğraşlarımız var: tahıl ekiyoruz, konut yapıyoruz, yeni buluşlar için çalışıyoruz, kitap yazıyoruz ve uzaya gidiyoruz. Biz kendimiz için, gezegenimizdeki tüm halklar için, çocuklarımız için, ve sevgili Samantha, senin için barış istiyoruz."

Andropov el yazısıyla yazdığı mektupta ayrıca Samantha'yı Sovyetler

Birliği'ndeki Artek tatil kampına davet etmiştir. SSCB'nin Washinton Büyükelçiliği kanalından kendisine iletilen mektubu alan Samantha, Andropow'un cevabına çok sevindiğini söylemiş ve "Bu mektuba kadar Rusları hep yabancı gezegenlerde yaşayan yaratıklar gibi sanırdım, oysa onlar da biz Amerikalılar gibi insanlarmış" demiştir.

GENERALLERİN YASAKLI, EMİRLİ "DEMOKRASİ"Sİ

(5. sayfadan devam)

cılar arasındaki –ortaya sağda iki büyük partinin çıkmasından da belli olan– çekişmedir. Bu çekişmenin, kimi eski ya da yeni siyasetçilerin kariyer ve Cunta'yı kollama hesapları ötesinde, siyasi faaliyetin özüne değgin fazla bir önemi yoktur. Elbette ki, *hiç bir* önemi yoktur denilemez. Bugünkü çekişme, bir bakıma, gelecek parlamentoda Evren ve Cuntası ile Demirel çevresi arasında "milletin arzusu"nun yorumu üzerinde giderek daha ileri boyutlara varabilecek belli uzlaşmazlıkların tohumlarını şimdiden içinde taşımaktadır da. Cindoruk'un, partileri adına 17 Mayıs'ta açıkladığı, "Yüce Türk Milleti" diye başlayan bildirinin ana teması, Cunta'nın ilerisi için öngördüğü tek parti siyasetine "milli irade" kılıfı geçirerek parlamentolu dönemde Cunta'yı işlevsiz kılma ve en gözükara cuntacı unsurları kendileriyle uzlaşma çizgisine çekme motiflerini de içermektedir. Ne ki başlangıçta belirleyici kozlar Cunta'nın elindedir ve Demireller taifesi, tekelci burjuvazinin zorunlu tercihleri açısından da, Cunta'nın fiilen iktidarda olması gibi pratik gerekçelerle de, Cunta'nın iradesine boyun eğmeye dünden razıdırlar. Çankırı zılgıtının sonuçları bunu apaçık ortaya koymuştur. İlerde "Dün dündü, bugün bugündür!" diyerekten de kolay kolay unutturulamayacak şu sözler zılgıtın hemen ardından Cindoruk'un kendisi tarafından söylenmiştir:

"Anayasasıyla, yasalarıyla, MGK'nın bildirileri ve kararlarıyla asla ters düşmeyecek, Sayın Cumhurbaşkanının özlemlerine, anlayışına da ters düşmeyecek bir parti olacak bu parti...Bu parti kuruluşundan gelişmesi sürecine kadar her açıdan Anayasa, yasalara, Milli Güvenlik Konseyinin çıkardığı emirlere, bildirilere aynen uyacaktır...Tekrar ediyorum, bizim hiç bir hareketimiz Anayasaya, yasalara, Sayın Cumhurbaşkanının eğilimlerine ters düşmeyecektir. Hatta bu istikamette olacaktır."

Dolayisiyle, sözkonusu çekişme, büyük ölçüde, Demirel çevrisini sözde "Cunta muhalifi" ve sanki temelde farklı bir siyasetin sahibiymiş gibi gösterip hedef şaşırtmaya yaramaktadır. Kurdukları partide çeşitli iç ve dış dengelerle kuşatılan Demirellerin, Cunta ve icraatı konusunda baştanberi sürdürdükleri "yan cebime koy" tavrı da, Cunta'nın ve cuntacıların faşizmine karşı burjuva demokratik denilebilecek normlara sahip çıkmalarına daha uzun süre, generllerin parlamentosu işlemeye başladıktan sonra da imkan vermeyecek kadar onları gerçek siyasi ve moral destekten yoksun bırakmıştır. Süleyman Demirel başta olmak üzere birçokları şarkkâri kurnazlıkla karışık ödlekliğin, faşizm işbirlikçiliğinin ve demokrasi düşmanlığının diyetini isteseler de istemeseler de ödeyeceklerdir!

Kısacası, bu satırların yazıldığı günlerde durum bu merkezdeydi ve burjuvazi arasında kıyasıya bir pazarlıklar ve çekişmeler silsilesinin gözlendiği her halinden belliydi.

Evren Cuntası'nın dediklerinin mot a mot tatbikine mi gidileceği, yoksa ortaya burjuvazi içi bir uzlaşmalar manzumesinin ve değişik dengelerin bir bileşkesinin mi çıkacağı henüz kesinliği kavuşmuş değildi.

Her durumda en geniş emekçi kitleler, faşizmden ve faşizmin sürmesinden hiç bir çıkarı olmayan on milyonlar legal siyasi faaliyetin dışındadır. Onlar adına bir takım kimseler –kimileri iyi niyetli sorumluluk duygusuyla da olsa, büyük çoğunluk tam bir ikiyüzlülükle– tavanda, Cunta'nın icazeti ve yönlendirmesi altında, particilik oynamaktadırlar. O geniş kitleler ki, geçmişte hangi partiye oy vermiş olurlarsa olsunlar, ve bugünkü subjektif tercihleri mevcut koşullar altında ne yöne çekilirse çekilsin, aslında, generallerin "yasa"ları ve uygulamalarıyla sözde "yasaklanmış", generallerin parlamentosunda temsil edilmeyecek olan, fakat halkın bağrında kımıl kımıl sürüp giden, mevcut ve değişen her koşulda gerekeni yaparak faşist Cunta'ların da faşizm işbirlikçilerinin de, sömürü düzeninin de dibini kazıyan gerçek siyasetin çok somut tabanıdır. Geleceği o siyaset belirleyecektir. Ülkenin, ve ülkenin gerçek sahiplerinin kaderini o siyaset aydınlığa çıkaracaktır.

BİLİMSEL ÖĞRETİDE BAĞIMSIZLIK HAKKI

(13. sayfadan devam)

ve geçersiz sayan ve devletin her yurttaşına, anayasaya aykırı olan bu cins tasarrufların geçersiz sayılmasını talep etme hakkını tanıyan ve aynı zamanda böyle hareketlere girişecek olanları cezalara uğratan genel bir yasanın kabulü." (UKTH, sf. 19)

(....)

Lenin, meseleyi sadece soyut bir ilkenin kabul edilmesi –benimsenmesi– olarak görmemekte ve özellikle ezen ülkelerin Marksistlerinin kendi ülkelerinin işçileri arasında enternasyonalist eğitim yaparken ezilen ulusların özgürce ayrılma haklarının savunulması gerektiğini de vurgulamaktaydı. Lenin, aynı yıl (1916) Ekim ayında yazdığı *"Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı Üzerine Bir Tartışma Özeti"* başlıklı makalesinde şöyle diyordu:

"Ezen ülkelerin işçilerinin enternasyonalist eğitiminde, vurgu, zorunlu olarak ezilen ülkelerin ayrılma özgürlüğünü savunmak ve onun uğruna mücadele etmek noktası üzerine yapılmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde hiçbir enternasyonalizmden sözedilemez. Bu propagandayı yapmayan bir ezen ulus Sosyal Demokratını bir alçak ve bir emperyalist saymak hakkımız ve görevimizdir. Sosyalizmin gelişmesinden önce ayrılmanın gerçekleşebilme (uygulanabilme) şansı binde bir dahi olsa, bu talep mutlak bir taleptir." (*The Discussion on Self-Determination*, Bütün Eserleri, c. 22, sf. 345)

MUMCU'NUN MUMU BURAYA KADAR YANDI

International Herald Tribune gazetesinin 28-29 Mayıs 1983 tarihli baskısında bir haber yayınlandı. Reagan'ın ulusal güvenlik danışmanı William P. Clark ile CIA Başkanı William J. Casey'in yaptıkları ortak açıklamada Papa'ya yapılan suikastta Bulgaristan bağıntısı bulma çabalarının boş çıktığını belirttiler. (Bu demeçle CIA Başkanı bu sözü 1 ay içinde 2 nci kez tekrarlamış oluyordu.) Oysa ABD gizli istihbaratının bu en yetkili kişileri bir süre öncesine kadar Papa suikastini SSCB ve Bulgaristan'a bağlamışlardı. İşte gerçekler, onları ters yüz etmek isteyenlere bir gün mutlaka tükürdüklerini yalatırlar.

Ne ki, bu işte olan zavallı Mumcu'ya olmuştur. Ve kendisi bu kampanyanın ülkemizde meddahlığını yapma onursuzluğuyla başbaşa bırakılmıştır.

Karl Marx ve Enternasyonalizm

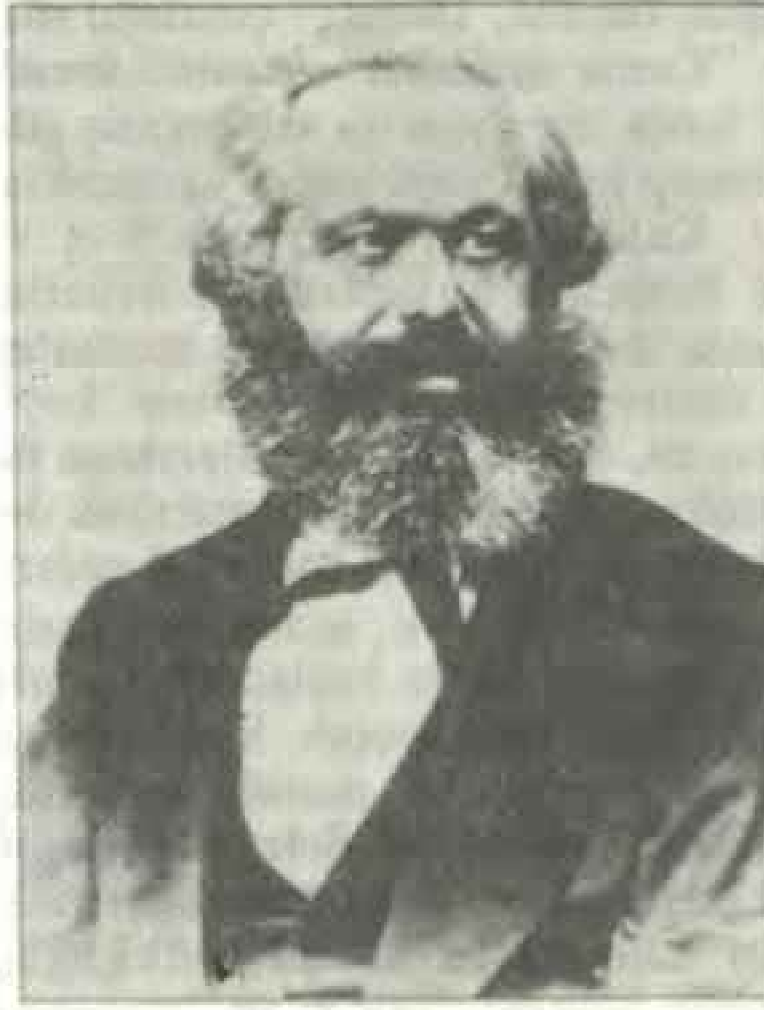
Armando Chavez

Havana Üniversitesi felsefe profesörlerinden Armando Chavez'in bu yazısı 1983 Karl Marx yılı münasebetiyle GRANMA'da yayınlandı.

Marksizmin kurucu önderlerinin kapitalizmin mezar kazıcıları ve yeni bir toplumun kurucuları olarak proletaryanın tarihi rolü üzerine yazdıkları, dünya devrimci hareketi için enternasyonalizmin taşıdığı teorik ve pratik öneme ışık tutuyor.

1840'ların yoğun teorik gelişme süreci içinde Marx, işçi sınıfının nesnel ve öznel belirgin özelliklerinin ne olduğunu keşfetti. İşçi sınıfının sömürüye dayalı bir dünyadan komünist bir sosyal oluşuma geçişte çalışan yığınlara önderlik etmesine elveren özelliklerdi bunlar. Marx, parlak bir öngörüyle proletaryanın öncü sınıf olarak üstlendiği bu rolün tek bir ülkenin sınırlarıyla kayıtlı olmadığını, zira onun sınıf düşmanı olan burjuvazinin biçimde ulusal, fakat esas çıkarlarında uluslararası olduğuna işaret ediyordu. Sürekli kâr peşinde koşan burjuvazi kendi üretim güçlerini bütün dünyaya yayar, kendi üretim ilişkilerini uluslararasılaştırır ve böylece kendi mezar kazıcılarının, işçi sınıfının, dayanışmasının ve enternasyonalizmin temelini kurar. Enternasyonalizm komünistlerin icad ettikleri birşey değildir; burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf mücadelesinden kaynaklanır.

1846 tarihli *Komünist Manifestosu*, yani bilimsel komünizmin doğum belgesi, proletarya ile burjuvaziyi birbirine karşı çıkaran nesnel nedenleri açık seçik ortaya koymuştur. Bu mücadele, ancak kapitalizm yeryüzünden silinip gittikten sonra sona erebilecek olan bir ölüm kalım mücadelesidir. *Manifesto*'nun sonundaki savaş nârası, "Bütün ülkelerin işçileri, birleşin!", basit bir slogan değildir. Tarihi gelişimin öngördüğü bütünsel zorunluluğu dile getiren bilimsel bir önermedir: dünya işçi sınıfının birliği.

Karl Marx, enternasyonalizm sorununun teorik bir tahlili ile yetinmedi. Aynı zamanda çeşitli ülkelerin proletaryasını ortak bir mücadelede birleştirme yolunda sürekli çaba harcadı. Marx'ın Komünistler Birliği'nden (1847-1852) Birinci Enternasyonal'e (1864-76) kadar sürdürdüğü faaliyet bunun kanıtıdır. Onun Enternasyonal'de yüklendiği olağanüstü çabalar, sonraki kuşakları, enternasyonalist ideali hayata geçirmek için teorik tahlili devrimci pratiğe bağlama gerekliliği bilinciyle techiz etti.

Enternasyonalizm ve yurtseverlik birbiriyle çelişmez. Bilimsel açıdan, birbirlerine diyalektik olarak sımsıkı bağlıdırlar. Sosyalist yurtseverlik ile proleter enternasyonalizmi arasında Marksizmin ortaya koyduğu ilişkiye, enternasyonalizm ile yurtseverliğin birbirini dışladığını iddia eden burjuva ideologlar karşı çıkmışlardır.

***Komünist Manifestosu*'nda geçen "İşçilerin vatanı yoktur" sözü alabildiğine çarpıtılmıştır. Marx ve Engels'in böyle dedikleri doğrudur, fakat bu, burjuva yazarların iddia ettikleri gibi, onların enternasyonalizme ağırlık verme uğruna yurtseverliği ihmal ettikleri demek değildir. Marksizmin kurucularının bu düşüncesi kavramsal ve pratik açıdan olağanüstü bir önem taşımaktadır. Sömürücü sınıfların sözcüleri bunu kabul edemezler ya da kabule yanaşmazlar.**

Bu sözün anlamı, işçilerin hiç bir zaman bir vatanı yoktur demek değil, kapitalist özel mülkiyetten doğan sömürü koşullarında, ülke ve ülke zenginlikleri üreticilere değil de burjuvaziye aitken işçilerin vatanı yoktur demektir. İşçiler, ancak, sosyalist devrim sayesinde ülkenin zenginliklerini denetledikleri zaman bir vatana sahip olacaklardır.

Aslına bakılırsa, vatanı olmayan sermayedir. Durumdan daha çok kâr uğruna sınırları aşan ve işçileri ülkenin gerçek çıkarlarını savunmaktan alıkoymak için kozmopolitliği yaygınlaştıran odur.

Yurtseverlik ve enternasyonalizm aynı sınıf temelini paylaşırlar. İkisi de, değişik düzeylerde, proletaryanın çıkarlarını savunmanın ifadesidirler. Çalışan insanlara belli bir ulusal çerçevede duyulan sevgiye dayalı yurtseverlik enternasyonalizm biçiminde bütün her yerdeki işçilere ulaşır. Bunun içindir ki, en kararlı enternasyonalistler aynı zamanda en iyi yurtseverler, ve gerçek yurtseverler de asıl enternasyonalistlerdir.

Geçmişte olduğu gibi bugün de, enternasyonalizm sosyalist devrimin zaferi ve tahkimi için olmazsa olmaz şarttır. Günümüzün bütün acil sorunları, eğer halkın çıkarları doğrultusunda çözüme kavuşacaklarsa, enternasyonalist pratiğin sürekli olmasını gerektiriyor. Bütün dünya sosyalizme geçiş çağını yaşıyoruz. Bu çağda enternasyonalizm devrimciler için bir görev ve bir zorunluluktur. Dünya devrimci hareketinin tecrübeleri, Karl Marx'ın savunduğu düşünceleri doğrulamıştır: sömürüyü ortadan kaldırmak için işçiler enternasyonalizmin uygun bir ifadesi olarak ülke ve dünya çapında birliğe muhtaçtırlar.